

TARTALOM

6. láthatár

Diákokat is felvonultató
vígoperával ünnepelték
a kolozsvári zeneoktatást –
Pap Melinda írása

7. láthatár

Óriási mennyiségű
a fölösleges papírmunka
a tanügyben –
Bíró Blanka írása

12. diákszemmel

A karácsonyi csoda
bűvöletében –
A nagyvárad Szacsavay
Imre Általános Iskola
előkészítő kisdiákjai
az ünnepről

18. láthatár

A tudás és a tudatlanság
körvonalairól –
Fodor László írása

20. iskola és kultúra

A talpon maradás története –
100 éves
a kolozsvári Apáczai –
Kelemen Hunor beszéde

21. láthatár

Újrakezdődhet
a katolikus gimnázium
kálváriája?

23. hivatalos

1. lélekjelenlét

Az együttlét fontosabb,
mint a legdrágább ajándék –
Kerekes Edit írása

4. iskola és kultúra

Értékkörzésre és népszerűsítésre
vállalkoztak a diákok –
Bede Laura írása

10. lélekjelenlét

Önmagához kell mérni
a gyereket – pedagógusok,
szülők az oktatásról –
Antal Erika írása

14. láthatár

Teljes átalakítást sürget
a szakma az oktatásban
Pap Melinda írása

16. magánterület

Ünnep, Ajándék, Elhatározás,
Mennyből az angyal –
László Noémi versei

22. magánterület

Mindent lerajzolni –
Varga László Edgár írása

8.

„Nagypapa megcsengeti a kicsi csengőt,
és minden világít”

• PUSZTAI DÓRA

• tanárszemmel • diákszemmel • szülői szemmel
• lélekjelenlét • tanterem • láthatár • óvoda • fotóriport
• hivatalos • vakáció • iskola és kultúra • pályáz(z)atok
• magánterület • térkép

Rendelje meg online
**a Magyar Közoktatást
a 2020-as évre!**
www.comunitas.ro/mkorendeles

Kedves Olvasóink!

A 2019–2020-as tanévben is számíthatunk megtisztelő figyelmükre. Reméljük, továbbra is megosztják lapunk hasábjain az oktatás problémáival, különféle szegmenseivel kapcsolatos meglátásaikat. Kérjük, számoljanak be a Magyar Közoktatásban arról is, ha sikertörténet születik iskolájukban, ha úgy látják, hogy diákjaikkal, tanítási módszereikkel kapcsolatban követendő példáról lehet beszélni.

A Communitas Alapítvány által kiadott, immár kilenc éve megjelenő Magyar Közoktatást együtt szerkesztjük az olvasókkal, szeretnénk, ha a pedagógusok továbbra is rendszeresen közölnének lapunkban.

Néhány ötletet nyújtunk arra vonatkozóan, hogy milyen témákról várjuk véleményüket, de természetesen ezen kívül az oktatás más vonatkozásait is meg lehet közelíteni:

- A katedra két oldala – avagy milyen volt diákként és milyen tanárként nap mint nap iskolába járni
- Amire büszke vagyok – iskolám/pályám/diákjaim sikertörténete
- Hogyan segíthetünk megőrizni a gyermeki kíváncsiságot a mai oktatási rendszerben?
- Mobiltelefon, okoseszközök az oktatásban – kreativitásfejlesztés vagy elgépiesedés?

Kitartást, jó munkát kívánunk! Várjuk véleményanyagaikat az mko@communitas.ro emailcímmel!

A Magyar Közoktatás szerkesztősége

*erdélyi magyar
könyvek egy térben*

I D E A

K Ö N Y V T É R

RO-400193 Kolozsvár • Tordai út 4. szám • 0747 11 22 64 • www.ideakonyvter.ro • facebook.com/ideakonyvter

A Magyar Közoktatás elektronikus archívuma elérhető a <http://communitas.ro/main/kozoktatasi> webcímen.

[www.facebook.com/magyarkozoktatasi](https://facebook.com/magyarkozoktatasi)

Megrendeléseiket a www.comunitas.ro/mkorendeles webcímen mko@communitas.ro e-mail címen vagy a 0733-91-06-24-es telefonszámon fogadjuk.

Címünk: Redakția *Magyar Közoktatás*, Fundația Communitas, Str. Republicii nr. 60., 400489 Cluj-Napoca, jud. Cluj
Nr. cont.: RO61RNCB0106026613610006 deschis la Banca Comercială Română Cluj-Napoca
Adóazonosító szám (Cod fiscal): 10411135

Kiadja a Communitas Alapítvány • Főszerkesztő: Kiss Judit • Felelős kiadó: Lakatos András
Kiadói titkár és műszaki szerkesztő: Fülöp Zoltán • Tipográfia: Könczey Elemér
Olvasószerkesztés és korrektúra: Deák Szidónia

Telefon: 0040-733-91-06-24
e-mail: mko@communitas.ro

Redakția *Magyar Közoktatás*, Fundația Communitas, Str. Republicii nr. 60.
400489 Cluj-Napoca, jud. Cluj

Támogatók:

Papp Hunor kolozsvári református iskolalelkész a karácsonyra való készülődésről

Az együttlét fontosabb, mint a legdrágább ajándék

Papp Hunor vallás tanár. Hétköznapi iskolalelkész egy világi iskolában, hétvégén kalotaszegi lelképásztor a Kolozs megyei Sztánán. Személyes karácsonyai kis gyülekezetéről és családjáról szólnak, és a diákokról, tanártársakról, kollégáiról, akik karácsony közeledtével az elcsendesedést, ünnepre hangolódást hajszolják, mint mi mindannyian. Keresésünkben hogyan járhatunk sikerrel – advent kapujában erről beszélgettünk Papp Hunorral.

A kolozsvári Apáczai Csere János Elméleti Líceum az idén százéves: az első iskola 1919-ben református leánygimnáziumként indult, Király utcai épülete pár évvel később készült el, s csak nemrég kapta vissza az egyház az ingatlant, amelyben nem egyházi, hanem világi intézményként működött, és fejlődik azóta is az Apáczai. Oda érkezett hat évvel ezelőtt Papp Hunor iskolalelkész, azóta játékos-komoly diáktárs, lelki vezető, cimora, kolléga, szeptembertől pedig már oszi bácsi is. Mondhatni: közel ezerfős iskolai közösség (diákok, tanárok, személyzet, szülők) vár lelki gondoskodására.

Szeretünk beszélni arról, hogy jó lenne elcsendesedni, elmondjuk, hogy ehhez advent, karácsony táján mit kellene tenni, és itt kezdődik a probléma, azzal a szóval, hogy kellene. Az emberek sokasága a „kellene” mögé bújik ahelyett, hogy cselekedne – mondja Papp Hunor.

Az emberek sokasága a „kellene” mögé bújik

Ez az időszak mindig mozgalmas volt az iskola életében: adventi készülődés, ünnepi műsorok osztályonként, iskolaszinten, karácsonyi vásár. Már hónap elején téli díszbe öltözik az iskola, mikor gyertyafénybe boruló folyosó,

a diákok saját készítésű díszével tantermek várják a fél nyolckor érkezőket. Az idén félévzárás is nehezítette diákok-tanárok-szülők dolgát, decemberben felmérést kell írni, félévi dolgozatokat javítani, médiákat számolni. Lehet esély így a lassításra, meg tudjuk-e élni valóban az adventi várakozást?

„Szeretünk beszélni arról, hogy jó lenne elcsendesedni, elmondjuk, hogy ehhez advent, karácsony táján mit kellene tenni, és itt kezdődik a probléma azzal a szóval, hogy kellene. Az emberek sokasága a »kellene« mögé bújik ahelyett, hogy cselekedne – mondja Papp Hunor. – Jó lenne, ha advent idején többen jönnének templomba, ott lehetőség nyílik a ráhangolódásra, megnyugvásra, elszakadni az élvzárás, vásárlás, külsőségek kényszerétől. Családban vagy iskolalelkész tanárként célom, hogy a gyerekekkel próbáljunk együtt az ünnepre hangolódni. Legalább két-három kollégával tudunk leülni, kicsit visszafogni mindazt, amit a pörgés bennünk felkavar. Ezt látnám igazinak: akarjunk és tudjunk megállni, ne csak beszéljünk róla, hanem tegyünk is valamit az érdekében.

Az iskolában úgy tervezzük, idén elmarad a nagy közös karácsonyozás, az a nap csendesebb lesz, az osztályfőnökök, tancik, tanárok csak az osztályukkal ünnepelek. Ne legyen nagy nyüzsgés, mert mindenki fáradt, karácsony előtt le kell zárni az első félévet, ezzel mintha megint elvette volna valamit abból a lehetőségéből, hogy az ember az ünnepre hangolódjon” – mondja az iskolalelkész. Hozzáteszi, nem minden diák jeles tanuló, egyeseknek javítaniuk kell éppen a karácsony előtti

hetekben, a szülőknek foglalkozniuk kell a gyermekükkel, segíteni a tantárgyakból, és diákok-tanárok-szülők még fáradtabban futunk bele az ünnepbe.

„A negatív tónusú gondolatokat azért mondtam el, hogy meglássuk, hogyan lehet ebből kijönni. Igazából rajtunk múlik, hogy az adott helyzethez alkalmazkodunk, vagy valamit megpróbálunk önmagunktól lefaricskálni,

Kezdetnek dönthetünk úgy, hogy advent négy vasárnapjából legalább egyet arra szánunk, hogy „csak” egy kicsit együtt legyünk a családdal, végigbeszéljük, milyennek is akarjuk megélni az ünnepünket.

másképp tervezzük az időnk. Kezdetnek dönthetünk úgy, hogy advent négy vasárnapjából legalább egyet arra szánunk, hogy »csak« egy kicsit együtt legyünk a családdal, végigbeszéljük, milyennek is akarjuk megélni az ünnepünket” – javasolja a lelképásztor. Kifejti, ha nem egyháziilag nézem, hanem emberileg – és a kettőt nyugodtan össze lehet gyúrni –, akkor a család megbeszéli, hogyan is képzelet a karácsonyt: nem azt, hogy mit vásárolok, vagy melyik wellnessszállodába megy fürödni, hanem konkrétan mit akarok, milyen legyen az én karácsonyom. „Azt szeretném, hogy idén együtt legyen a család, ez fontosabb lenne, mint a legdrágább

ajándék. Ezért tenni kell, valamiről lemondani, és valami másra időt szánni, amíg nem késő. Mindig csak beszélünk róla, pedig ki kell próbálni, addig nem látjuk, hogy tényleg működik, s de boldok voltunk, hogy nem tettük ezt eddig meg!” – fogalmaz Papp Hunor.

Az iskolalelkész rámutat, manapság Jézus születésén „vastag máz van”, ott a vásár, az ajándékozás, ez is rendben lenne, csak az ünnep lelki vetülete ne szorulna háttérbe. „Jó lenne felébredni, hogy ez így nem jó. Mindig futunk, túllicítáljuk magunkat, az ember az ide-

nagyon sok jó irányba a családon belül. Nem mondhatom meg a másik családnak, hogy ott mi hiányzik, útmutatást lehet adni, de ami nálam működik, másnál lehet nem, vagy nincs szükség rá. Valahol el kell kezdeni. Akarok-e változtatni, vagy csak beszélek erről minden évben? Ha akarok, akkor merjek. Ez olyan, mint lemondani a dohányzásról vagy fogyókúrázni. Mindig nehéz kilépni a komfortzónánkból, lemondani az addig megszokott helyzet nyújtotta kényelemtől, de a kérdés akkor is csak ennyi, akarom vagy nem? A jó változás

harcolhatnék?” – teszi fel a kérdést a lelkész.

Nagyon fontos ebben az időszakban a gyerekekkel nemcsak arról beszélni, hogy állnak matekból, fizikából, magyarból, hanem arról is, nekik mit jelent a karácsony. Fontos, hogy jó példát mutassunk a ráhangolódással. Tőlünk lássa a példát. De vajon azt látja?

„Fontos, hogy mit adunk át a gyerekeinknek abból, mit jelent az advent – csak annyit, hogy tiszta, világos a város, és műfényekkel vagyunk tele, vagy lelki töltetet is adunk neki? Sokszor ezért lesz

Papp Hunor: „ha szívvel-lélekkel csinálunk valamit, annak megvan az áldása”

jéhez, pénztárcájához, a lehetőségekhez mérten igyekszik megvalósítani, hogy a karácsonyfa alatt ott legyen minden, amit akart: a legdrágább telefontól kezdve a legdrágább ruhákig. Közben nem vesszük észre, hogy az a legnagyobb ajándék, hogy együtt van a család, és leülhet közösen játszani: römizni, kártyázni, annyi vagány társasjáték van, modernnek és régebbiek, amiből lehet választani” – hívja fel a figyelmet Papp Hunor.

A jó változás mindig pozitív kisugárzása

Miért mondjuk, hogy szeretet ünnepe, amikor ki vagyunk égve? Hogyan beszéljünk olyan dolgokról, amiket már nem használunk, nem élünk meg? Ez ellen is lehet tenni. „El lehet indulni

mindig pozitív kisugárzása” – magyarázta a lelkész.

Egyesek csodálkozva látják ismerősükön, mintha az nem lenne elfáradva, templomba is eljutott adventben, jaj, de jó neki. Talán még az a gondolat is végigfut a csodálkozó fejében: én miért nem mentem el? „Sokszor megfogalmazódik, majd gyorsan kidobjuk, mint a szemetet, hogy ne legyen ott, és megfeledkezünk az egésztől. Megfeledkezünk arról, hogy ha a másiknak jó, miért nem megyek el én is, hogy nekem is jó legyen, és megpihenjek egy vasárnap? A lelki feltöltődés, amit az isteni szeretet ad, sokakból hiányzik. A pillanatnyi gondolatban szeretem, de utána jön valami, és egyszerűen kitörli az emberből. Ez ellen miért ne

A régi öregek tulajdonképpen egész évben készültek a karácsonyra, a malacot úgy hizlalták, hogy karácsonyra pont időben vágható legyen, akár a bor is megfelelő időben kiforrjon az ünnepre. Ma mindent készen megvásárolunk, a házimunkában (takarítás, főzés) gépek segítenek, még sincs időnk semmire. Így nem születhet meg magától a karácsonyi elcsendesedés, tudatosan cselekednünk kell a ráhangolódás érdekében.

majd üres a karácsony, mert nincsenek rá felkészülve, mint sokan a nagybetűs életre, így aztán óriási pofára eséssel fognak kilépni az iskolából. Hát nem voltál felkészülve? Pedig lehet, hogy csupa 9-10-esed volt? Az ünnepre való felkészülésnek is van egy hosszú folyamata, és benne mindaz, amit a nagyszülő, a szülő a családon belül átad” – fogalmazza meg Papp Hunor.

A régi öregek egész évben készültek a karácsonyra

„Nekem könnyű volt, nagyszüleim lelkesek voltak, apai ágon nagymama az első női lelkészek egyike. Anyai ágon nagymama nagyon sokat volt velünk, megvolt az ünnepre való ráhangolódás,

odafigyelés. Nemcsak adventben, hanem egész évben, igaz, nem volt ekkora csábítás a világban. Nagyon sokat hallgattuk egymást esténként, vagy égett a villany, vagy nem, mindig érdekesekek voltak számunkra a történetek, amiket meséltek, akárhányszor mondták el, volt annak egy hangulata, varázsa” – emlékszik vissza. Mint mondja, szülei gyerekkora se volt álomszerű a 40-es évek elején, 50-es évek közepén. „Örömmel főzték a házi csokit, készítették a szaloncukrokat, saját kezűleg az ajándékokat, közben együtt volt a család, beszélgettek, nevettek, közös élményekkel gyarapodtak, és az milyen jó lehetett. A közös készülődéssel megszületett az ünnepvárás, a karácsonyi hangulat is. Most már egyszerű, megveszem a hozzávalókat, az ajándékot, sokszor akár a kisgyerekekkel együtt, közben elpusztítva a játékosságot, a sejtelmességet, a várakozás örömet, ami pedig jó érzelmi útravalóként szolgál a mindennapjainkhoz” – mondja a lelkész.

A régi öregek tulajdonképpen egész évben készültek a karácsonyra, a malacot úgy hizlalták, hogy karácsonyra pont időben vágható legyen, akár a bor is megfelelő időben kiforrjon az ünnepre. Ma mindent készen megvásárolunk, a házimunkában (takarítás, főzés) gépek segítenek, még sincs időnk semmire. Így nem születhet meg magától a karácsonyi elcsendesedés, tudatosan cselekednünk kell a ráhangolódás érdekében, mert ha ezt teljesen elveszítjük, akkor a karácsony lényege nagyon el fog távolodni tőlünk. A nyugati világgal szemben még mindig jobb helyzetben vagyunk, mert itt azért hazagyűlnek az emberek, visszajönnek, telítődnek, igaz, hogy kifáradnak.

Ne csak a disznóvágás legyen meg, hanem a lelki táplálék is

„Saját ötödik osztályommal az utolsó csütörtök a ráhangolódás napja, csak úgy együtt leszünk ebben a szeptemberben alakult új közösségben. Igyekezem előtte lezárni őket, ha kell, inkább éjjel fennmaradok, de másnap az iskolában nem a bizonyítvánnyal, hanem csak egymással foglalkozunk, játszunk, beszélgetünk” – magyarázza Papp Hunor. Kifejti, büszke az osztályára, nagyon őszinték, nyíltak, megvan bennük

teljesen helyénvalóan a kópéság is, de szeretné, hogy érezzék, hogyan fogadják el az osztályba érkező új társakat, ők hogyan illeszkednek be, hogyan tudjanak jól együtt lenni az ünnepben. „A felső tagozatosokkal készülünk az iskola karácsonyi műsorára a templomban, most kissé rendbontót akarunk, modern verses-énekes összeállítást, közelebből üzenő műsort szeretnénk kialakítani. Valami pluszt, szokatlant adni, amit én a karácsonyi prédikálásban is próbálok, hogy ne csak a disznóvágás legyen meg, hanem a lelki táplálék is, olyan advent, ami kicsit visszafog, megállít, elgondolkodtat. Nem tanítok minden osztályban, ezért iskolai szinten beindítottuk

Mindig futunk, túlcitáljuk magunkat, az ember az idejéhez, pénztárcájához, a lehetőségekhez mérten igyekszik megvalósítani, hogy a karácsonyfa alatt ott legyen minden, amit akart: a legdrágább telefontól kezdve a legdrágább ruháig.

az ifit, ahova bárki eljöhet megtapasztalni, hogy az ünnep nemcsak pia, mákos bejgli és berűgás” – fogalmaz az iskolalelkész.

Mint mondja, nagyon szeret bejönni az iskolába, a munkaidő és az ittlét két különböző dolog. „Ilyenkor nagyon odafigyelek a kollégákra, a személyzetre is, a titkárokra, háttér nélkül nem működne semmi. Igyekszem a tanáriba bemenni, beszélgetni nemcsak arról, mi történt a te osztályodban, a te órádon, hanem csak úgy kicsit kirázni néhány perc erejéig a mindennapos nehézségekből. Úgy érzem, hatodik évet elkezdve már könnyebb. Vannak kollégák, akikkel pingpongozunk, hegyet mászunk, mással kimegyünk kávézni, van, akivel csak úgy leülünk egy lyukasórán, eldumálunk, kicsit poénkodunk, felszabadulunk” – fejti ki Papp Hunor. Hozzáteszi, mindig abban reménykedik, hogy ezáltal levesz valami terhet a többiek válláról. „Ha belülről ott a szeretet, hogy rájuk

figyelj, akkor erre van erőd és energiád. Eddig mindig volt, most kicsit nehezebb oszi bácsiként, de nekem ez jó kihívás. Én szerettem, én vállaltam, nem panaszkodom, hogy el vagyok fáradva, ha lelkileg jön belülről, akkor erre van energia. „Neked elmondhatjuk, te megoldod, te imádkozol érte, te jobban tudsz mindent”. Ha nincs számodra egy társ, családtag, kolléga, lelkész vagy tanár, barát, akivel beszélgethetsz, akkor te is kiürülsz” – magyarázza.

A terheket nem szabad átadni másoknak

„Mindig fel kell mérned, hogy te mikor tudod a magad terheit átadni, az advent nem alkalmas erre. Az utóbbi időben megint jutott idő téli hegymászásra, annál jobb nincs, mint télen gyalogolni hóban, lélekben megtisztulni. Másnak ilyen a zenehallgatás, színházelőadás, kirándulás. Meg kell találni a legalkalmasabb megoldást arra, hogy letehessük a terheket, amiket nem szabad átadni másoknak, családtagoknak. Nem szabad magunkat áldozatoknak tekinteni. Szívvel-lélekkel kell csinálni valamit, annak megvan az áldása, onnan tudunk megújulni, panaszokból nem lehet” – mondja a lelkész. Úgy fogalmaz, amit kapott az életben, azért csak hálát adhat: legyek elégedett, fejlődjek, csiszoljak magamon, ha hibázom, kérjek bocsánatot, és ha ezeket így összerakjuk, akkor már tisztultan, ráhangolódva futunk bele az adventi hetekbe.

„A világi iskolában aggodalom kísérté az érkezésem, de bizalmukba fogadtak, látva, hogy nem tértek, nem kötelezek senkit semmire. Ugyanúgy odafigyelek a katolikus diákomra, mint arra, aki nincs megkeresztelve (felekezete a felnőtt keresztséget gyakorolja), próbálom arra nevelni őket, ami jó nekik, ami használható, hogy azzal mit kezdenek, az már az ő dolguk. Egyre nehezebb, mert sok a kételyük, de évről évre egyre nagyobb az áldás ezen a munkán. Csak példamutatással, saját életemmel indíthatok el bárkit a képzéletbeli jászol felé a 21. században” – mondja Papp Hunor.

KEREKES EDIT
keredit@yahoo.com

Évről évre több csapat csatlakozik a Örökségünk Őrei – Fogadj örökbe egy műemléket! mozgalomhoz

Értékkörzésre és népszerűsítésre vállalkoztak a diákok

Interaktív programokkal, történelmi leírásokkal szeretnék népszerűsíteni műemlékeinket a középiskolás diákok az Örökségünk Őrei vetélkedő keretében ebben a tanévben is.

Idén is számos diák csatlakozott az Örökségünk Őrei – Fogadj örökbe egy műemléket! elnevezésű mozgalomhoz. Az első, hivatalosan elismert örökségvédelmi verseny idén nagyobb, színesebb lesz, a cél viszont ugyanaz: megismerni és megismertetni a közösséggel Erdély rendkívül gazdag épített örökségét. Az országos döntőt ez alkalommal a szatmárnémeti Kölcsey Ferenc Főgimnáziumban rendezi az RMDSZ kulturális főosztálya – közölték a szervezők. „Az Örökségünk Őrei mozgalom olyan generációkat nevel 2012 óta, amely nélkülözhetetlennek tartja épített örökségünk megbecsülését, és amely nemcsak nyilatkozatokban, hanem tettekben is hozzájárul annak védelméhez. A diákok évről évre bebizonyítják, hogy fontos számukra erdélyi kincseink védelme, ezek népszerűsítése, újjáélesztése, funkcióinak továbbgondolása” – fogalmazott Hegedűs Csilla, a verseny ötletgazdája, az RMDSZ ügyvezető alelnöke. Hozzátette, akkor van jövőnk Erdélyben, ha a fiatalok hisznek abban, hogy ők itt a tér.

„Azért esett a választásunk a Kálváriára, mert iskolai viszonylatban is fontos szerepet játszik életünkben” – írták a szatmári diákok.

Szatmár: Kálvária templom, iparos otthon

A versenybe eddig 13 megye több mint 3000 diákja kapcsolódott be. A szatmárnémeti Hám János Római Katolikus Teológiai Líceum csapata a helyi Kálvária templomot fogadta örökbe. „Azért esett

a választásunk a Kálváriára, mert iskolai viszonylatban is fontos szerepet játszik életünkben. Minden szerda reggel részt veszünk egy közösségi szentmisén, amelynek a Kálvária ad helyet, de az évzáró ünnepség is itt történik. Tehát számunkra ez nemcsak egy egyszerű templom, hanem a közös találkozóhely is a rohanó világban” – írták a szatmárnémeti diákok.

A partiumi városból benevezett a Kölcsey Ferenc Főgimnázium csapata is, amely a Vécsey-házat szeretné népszerűsíteni. „A Rákóczi-szabadságharcot lezáró békét Szatmáron írták alá, azon a telken, melyen ma a Vécsey-ház áll. Az eseményt megörökítő tábla 1911-ben, a szatmári béke 200. évfordulójára került a Vécsey-ház homlokzatára” – írták a tanulók a műemléket bemutató Facebook-bejegyzésben. A szatmárnémeti református líceum diákjai pedig a helyi iparos otthont vették pártfogásukba.

Kolozsvári romkert

A kolozsvári Apáczai Csere János Elméleti Líceum diákjai azért választották a Farkas utcai romkertet, mert ez szorosban kapcsolódik az iskola múltjához és jelenéhez. Korabeli leírások szerint a tanintézet névadója, Apáczai Csere János a valamikori Református Kollégiumban tanult, majd később tanított, melynek helyén ma már csupán a romkert található. Kevesen tudják, hogy a hajdani épület egyik fala máig épen maradt a mostani Református Kollégium keleti oromfalaként. Ez a fal az Apáczai-fal nevet kapta. „Ezért választottuk a hozzánk minden értelemben közel álló műemléket, annál is inkább, mivel iskolánk idén ünnepli 100 éves évfordulóját. Célunk többet megtudni ezen műemlék történetéről, és megszerzett ismereteinket továbbadni szélesebb

körben” – fogalmaztak a kincses városi versenyzők.

Kőhalom, Temesvár is versenyez

A kőhalmi Ștefan Octavian Iosif Líceum Most K(k)őhalom nevű csapata a „szegény emberek régészének”, László Gyulának a szülőházára szeretné felhívni a figyelmet. „Az Örökségünk Őrei mozgalomhoz való csatlakozásunkkal szeretnénk ezt a házat a nagy régész-történész, képzőművész, egyetemi tanár szülőházaként megismerni, megismertetni, és mindannyiunk szívébe zární.

„A Kollégium fiai a vérhul-latás legmagasabb törvényének engedelmeskedtek” – ez a latin felirat olvasható a nagyenyedi diákemlékmű oltárkövén, amelyet a hírhedt 1704-es labantámadás következtében elhunyt diákok emlékére állítottak.

Lehetőleg örökre!” – hangsúlyozták a Brassói megyei diákok.

A temesvári Gerhardinum Római Katolikus Teológiai Líceum csapata a tanintézet épületét fogadta örökbe. „Mi, gerhardista diákok arra gondoltunk, hogy iskolánk impozáns épületét meg kell ismertetni szélesebb körben is, ugyanis szerintünk ez Temesvár belvárosának egyik kiemelkedő műemlék épülete” – fogalmaztak a csoport tagjai. Hozzátették, a Gerhardinum népszerűsítése azt jelenti számukra, hogy kinyitják a kaput, és beengedik a temesváriakat, ezért különböző rendezvényeket szerveztek és szerveznek. Októberben

filmvetítés volt az iskola dísztermében, novemberben rajzversenyt hirdettek meg az óvodásoknak és a kisiskolásoknak, decemberben pedig Rákóczi-kiállítást nyitnak. Ugyanakkor fotópályázat és -kiállítás, barantabemutató és táncház is szerepel a tervek között, sőt nyílt napot is szeretnének szervezni. Készül egy többnyelvű kisfilm a Gerhardinumról, emellett idővonalat helyeznének ki a bejárathoz, és az épület homlokzatát is kivilágítanák.

A gyulafehérvári Gizella-palota

„A Kollégium fiai a vérhullatás legmagasabb törvényének engedelmeskedtek” – ez a latin felirat olvasható a nagyenyedi diákemlékmű oltárkövén, amelyet a hírhedt 1704-es labantámadás következtében elhunyt diákok emlékére állítottak. A Bethlen Gábor Kollégium csapata ezen hős ifjak tiszteletére, emléküik megőrzésére, az emlékmű történetének megismerésére, annak népszerűsítésére vállalkozott. A nagyenyedi iskola egy másik csapata a csombordi református templomot fogadta örökbe.

A gyulafehérvári Gróf Majláth Gusztáv Károly Római Katolikus Teológiai Líceum csapata az óvárosi Gizella-palota vagy Gizella-udvar épületét fogadta örökbe. A továbbiakban ennek múltját, történetét szeretnék kutatni, és persze megosztani közönségükkel.

Hét nyelven, köztük törökül és kínaiul is népszerűsítik a reneszánsz marosvécsi Kemény-kastélyt a szászrégeni Lucian Blaga Technológiai Líceum diákjai az Örökségünk Őrei vetélkedő keretében. Mint mondták, a marosvécsi Kemény-kastély azért különleges, mert történelmünk és kultúránk jelentős részének színterét képezi. Jeles történelmi személyiségeknek volt birtokában, és a 20. század első felében a kulturális élet bölcsője volt. Ha a kastély kövei mesélni tudnának, fontos történelmi tanúságnak örvendhetnének. „Mi szeretnénk ezek a mesélő kövek lenni, ezért is lett csapatunk neve Kemény K. Ő. (Kemény-kastély őrei)” – írta a szászrégeni csapat.

Az árokaljai Bethlen-kastély

Az egyre nagyobb népszerűségnek örvendő vetélkedő keretében a beszercei Andrei Mureșanu Főgimnázium az árokaljai Bethlen-kastélyt fogadta

A szászrégeni diákok hét nyelven népszerűsítik a marosvécsi Kemény-kastélyt

örökbe, Nagyváradról pedig három csapat is beszállt a versenybe. A művészeti líceum a mizeriek kápolnáját, az Ady Endre Elméleti Líceum az iskola épületét, míg az Áprily Lajos Főgimnázium Sükösd–Bethlen-várkastélyt kívánja népszerűsíteni.

Az Örökségünk Őrei – Fogadj örökbe egy műemléket! programot az értékmegőrzés céljával indította útjára a Romániai Magyar Demokrata Szövetség 2012-ben, a szórvány cselekvési tév részeként.

A kezdeményezés célja a szórványban és internetikus környezetben élő magyar közösségek identitástudatának megőrzése és fejlesztése, a közösségi élet helyszíneinek biztosítása, az összetartozás érzésének kialakítása és fenntartása, épített örökségünk védelme, ápolása által. Kiemelt cél ugyanakkor megértetni a kisiskolásokkal, a nagyobbakkal, de a pedagógusokkal, szülőkkel is, hogy a kultúra – amelynek az épített örökség is része – köt össze egy nemzetet, az ezekre való odafigyelésnek van igazán megtartóereje. Akkor vagyunk biztonságban, ha épített örökségünket nem lerombolják, hanem műemlékeinket, templomainkat, kastélyainkat karbantartják, felújítják, ismerik és látogatják.

A program a közösségépítő szerepén kívül a diákok, fiatalok kitartását, egy közös ügy melletti elhivatottságát, kreativitását is fejleszti. Az örökbe fogadó diákok csapatokat alkotnak, a program a csapatok közötti verseny formájában valósul meg. A csapatok ismertető, népszerűsítő tevékenységeket szerveznek, melyek célja az általuk örökbe fogadott műemlékek köztudatba emelése, felhasználva a modern technika, a média, az internet nyújtotta lehetőségeket is. A verseny alatt kifejtett tevékenység így általában két kategóriába osztható: online (közösségi média, rádió és televíziós szereplés, stb.) és offline (kiadványok, takarítási akciók és vetélkedők szervezése, flashmobok és kirándulások) tevékenységük során mérik össze a csapatok lelkesedésüket, elhivatottságukat, csapatszellemüket. A verseny záróeseményén, a döntőn, az online és offline tevékenység mellett, egy-egy közönség előtti rövid előadás, kvízzjáték, próbatétel dönti el a vetélkedő végkiemelését.

BEDE LAURA

bede_laura@yahoo.com

A krónikás ősbemutatója koronázta meg az intézményes magyar zeneoktatás bicentenáriumát

Diákokat is felvonultató vígoperával ünnepelték a kolozsvári zeneoktatást

A Selmeczi György által írt *A krónikás* című vígopera ősbemutatójával ünnepelték Kolozsváron az intézményes zeneoktatás bicentenáriumát. A produkcióban a kincses város zeneiskolájának számos diákja is közreműködött.

A kétszáz éves intézményes zeneoktatást ünnepli a kolozsvári magyarság, a nem mindennapi alkalomból november 17-én Selmeczi György zeneszerző *A krónikás* című családi vígoperájának ősbemutatóját láthatta a Kolozsvári Magyar Opera közönsége. Az előadást, melyben a kolozsvári Sigismund Toduță Zenei Főgimnázium diákjai is közreműködtek, másnap, november 18-án este is telt ház előtt játszották. *A krónikás* szövegét Szőcs Margit meseciklusa alapján Egyed Emese, Laczkó V. Róbert és Selmeczi György írta. A produkcióban a Kolozsvári Magyar Opera ének-, balett- és zenekara, valamint a Sigismund Toduță Zenei Főgimnázium gyermekkara és zenekara is közreműködik.

Kolozsvári fantasy

A kétfelvonásos vígopera meghatározatlan történeti korokban játszódik Kolozsváron és környékén, derül ki az ismertetőből, a kincses város és Erdély történetére, legendáriumára támaszkodó cselekmény a fantasy műfajokhoz sorolja a művet. A történet kiindulópontja szerint Kolozsvár népe nem ismeri a zenét, ének és zene nélkül éli az életét. Ezen hivatott segíteni a menekültek kisebb csoportja, akik egy bizonyos Huba testvér vezetésével szöknek meg Déváról, a várépítő nagyúr zsarnoksága elől, és a kolozsvári bírót kérik, hogy fogadja be őket a város. A menedéért cserébe énekre, zenére tanítják a kolozsváriakat, mégpedig a szépséges Ilona vezetésével, akire szemet vetett a dévai zsarnok, ezért a többiekkel együtt maga is szökni kényszerült.

A muzsika hatalma

Az egész város a zenetanulás lázában ég, a farsangi álarcosbálon már gyermek és felnőtt egyaránt számot adhat a tanultakról. Ám éppen a bálról rabolják el Ilonát a

nagyúr zsoldosai. A kolozsvári gyerekek ocsúdnak leghamarabb: már a bál éjszakáján kiszöknek a városból, az emberrablók után vetik magukat a rengeteg erdőbe, ahol a martalócok egy barlangban őrzik Ilonát. A gyerekek azonban ötletes cselekekkel ártalmatlanná teszik őket, s már-már kiszabadítanák Ilonát, amikor megjelenik a félelmetes Kőzúzó Kúnó, a dévai nagyúr. Eltiporná a gyermekcsapatot, de megérkezik a felmentő sereg, a dévai árvák csapata, élükön Huba testvér és maga a Krónikás. Parittyák sokasága szegeződik Kúnóra, aki megadja magát. A győzelmet, az ének, a muzsika hatalmát ünnepli a város apraja-nagyja Kolozsvár főterén.

A nagyszabású ünnepséggel annak állítottak emléket, hogy 1819-ben, Európában hatodikként, létrejött az első kolozsvári zenei egyesület.

Énekbeszéd és játékoság

Az ismertetőben az olvasható, hogy az opera zenéje tág stílusú kört ír le. A szerző a játékoság szellemében rendre új motívumokat kínál, melyben a reménybeli közönség ráismerhet korábbi vígoperái élményeinek toposzaira. A mű stílusos végpontjai messze esnek egymástól: az opera, a daljáték, olykor a musical műfaji jellemzői is megjelennek, a bonyolult vokális és hangszeres struktúráktól egészen a dal műfajának egyszerűbb, közvetlen intonációjáig, sőt feltűnik az énekbeszéd műfaja is pusztá ritmuskombinációk kíséretével.

Selmeczi György korábbi operáihoz hasonlóan a mű hangzó anyagát ezúttal is a dallamos-harmonikus-tonális-modális

hangvétel és egy tágas magyar népzenei háttér jellemzi. A szerző vendégszövegeket is beépített a librettóba, többek között László Noémi és Tompa Gábor verseit. A kompozíción túl a mű szokatlanul tág teret nyit gyerekek és felnőtt művészek zenei és színpadi együttműködésének, a jókedvű közös munkának.

Zenei egyesület az újszerű zeneoktatásért

Az alkalomból az opera előcsarnokában *A kolozsvári konzervatórium képeskönyve* című kiadványt is bemutatott a szerző Sófalvi Emese, valamint Kállay-Miklós Tünde, a Sigismund Toduță Zenei Főgimnázium igazgatóhelyettese jelenlétében. „Tizenhat éve foglalkoztat az első kolozsvári zenekonzervatórium története. Az idők során sok érdekes adatot találtam, ebből állt össze ennek a könyvnek a koncepciója. A kronologikus bemutatás után dokumentumok, plakátok, kiadványok másolatát tekintheti meg az olvasó. Az 1950 előtt történt zenei események mind visszavezethetők az 1819-ben létesített konzervatóriumig. Remélem, hogy olvasás közben ugyanúgy felfedezik azokat az értékeket, amelyekre kutatásaim közben bukkantam” – mondta a kiadványról Sófalvi Emese zenetudós.

A nagyszabású ünnepséggel annak állítottak emléket, hogy 1819-ben, Európában hatodikként, létrejött az első kolozsvári zenei egyesület. Ez a koncertszervezés mellett az újszerű, nyilvános zeneoktatás megszervezését is felvállalta. A 200 éve alakult intézményben gyökerezik az erdélyi koedukált oktatás és hangversenykultúra.

PAP MELINDA

papmeli@yahoo.com

Óriási mennyiségű a fölösleges papírmunka a tanügyben

Túlbonyolítja az oktatás folyamatát az a többtucatnyi dokumentum, jegyzőkönyv, igazolás, regiszter, amelyek elkészítését fölöslegesnek tartják a pedagógusok, mivel nem értékeli ki senki ezeket. A papírmunka csökkentésével megbízott minisztériumi bizottság javaslatait közvitára bocsátják, a második félév kezdetéig lehet észrevételeket fűzni hozzájuk. A romániai közoktatásban összesen 42 bizottságot, dokumentumot, igazolást, regisztert találnak feleslegesnek, és javasolnak megszüntetésre a pedagógusok és a szülők. Monica Cristina Anisie oktatási miniszter november közepén írta alá a rendeletet, amivel létrehozta azt a bizottságot, amelynek feladata, hogy megkönnyítse a pedagógusok munkáját, csökkentse a mindennapjaikat megnehezítő papírmunkát. A bizottságban az oktatás minden ágazata képviselteti magát, 32 tagja van, köztük a Human Catalyst Egyesület, amely online felmérést végzett a pedagógusok és a szülők körében arról, hogy milyen papírokat tartanak feleslegesnek. A 303 pedagógus és 12 szülő javaslatai alapján összeállított lista 42 tételt tartalmaz, a megkérdezettek szerint ezek teljesen feleslegesek, és túlbonyolítják az oktatás folyamatát. Az Edupedu.ro oktatási portál beszámolója szerint a listán szerepelnek a különböző jegyzőkönyvek, például a szülői tanácsadásról

Számtalan fölösleges táblázatot, jegyzőkönyvet, kell elkészíteniük a pedagógusoknak

A romániai közoktatásban összesen 42 bizottságot, dokumentumot, igazolást, regisztert találnak feleslegesnek és javasolnak megszüntetésre a pedagógusok és a szülők.

készítettek, a három példányban kért óratervek, a szolgálatos tanárok regisztere, különböző bizottságok félévi és éves jelentései, az osztályfőnöki mappa, a tanév elején kért háziorvosi igazolás, a tornaóra kért orvosi igazolás, a metodikai bizottságok jegyzőkönyvei, jelentései, az érettségi felkészítők grafikonjai, az Iskola másként hét jegyzőkönyvei, a félévi dolgozatok ütemtervei, a szülőértekezletek meghívói. A listán felsorolt tételek feleslegességét általában azzal indokolják, hogy ezeket soha nem értékeli ki senki, a tornaóra kért orvosi igazolás kiállításakor nincs idő a gyerek alapos megvizsgálására, tehát csak a papír a lényeg, nem a tartalom. A papírmunka csökkentésével megbízott bizottság javaslatait közvitára bocsátják, és a második félév kezdetéig lehet észrevételeket hozzáfűzni. Az oktatási miniszter különben Facebook-oldalán is tájékoztatott a bizottság megalakulásáról, az elektronikus levélcímét is közzétette, a pedagógusok a monica.anisie@edu.gov.ro címre írhatják meg mindazt,

amiről úgy érzik, feleslegesen nehezíti a munkájukat. Monica Cristina Anisie azt ígéri, hogy ha az oktatásban dolgozók is kiveszik a részüket a folyamatból, akkor a következő tanév ilyen tekintetben már teljesen átalakul. „Rengeteg felesleges papírmunka terheli a pedagógusokat, a különböző értekezletekről a jelentéseket csak azért írják, hogy legyen meg, de nem olvassa el soha senki, nagyon sok kimutatást, statisztikát kérnek, például, hogy hány fiú-lány van az osztályban, hányan vidékiek, és hányan városiak” – szögezte le lapunknak Szócs-Torma Katalin. A sepsiszentgyörgyi angol szakos tanár rámutatott, a tanév elején, majd a félév és a tanév végén „borítja el a tanárokat” a papírmunka. Tanév közben az első fokozattal rendelkező tanároknak már nem kell mindent „lepapírozniuk”, ők maguknak készítenek óratervet, vázlatot, de például az óvodapedagógusoknak a nap minden percében elvégzett tevékenységükről be kell számolniuk, ami túlzottan és feleslegesen leterheli őket. Szócs-Torma Katalin szerint az iskolán kívüli tevékenységekhez kapcsolódó bürokráciát kellene teljesen megszüntetni, hiszen például egy kirándulás megszervezéséhez tucatnyi dokumentum és jóváhagyás szükséges, ezzel azoknak a pedagógusoknak is elveszik a kedvét, akik különben szívesen vállalnának többletmunkát.

BÍRÓ BLANKA

blanka@slagerradio.ro

„Nagyapa megcsengeti a kicsi csengőt, és minden világít”

December elejétől mindenki karácsonyi lázban ég: anya otthon mézeskalácsot süt, és adventi koszorút készít, apa takarít és bevásárol, míg a gyerekek levelet írnak az angyalnak és készülnek a szentestére. Na de mit is jelent a gyerekeknek a karácsony, illetve miért várják a 2019-es év végén a szeretet ünnepét? A kérdésre a nagyváradi Szacsvay Imre Általános Iskola előkészítő, nulladik B osztályába járó gyerekek válaszoltak.

Pusztai Dóra: „A karácsonyban azt szeretem a legjobban, hogy összeülünk és társasjátékozunk. Cinnyónak – aki édesanya macskaplüssé volt – egy kicsi szánkót kértem, míg Szinyónak egy játékkórát szeretnék.”

Gyulai Botond: „Karácsonykor mi a Jézuska születésnapját ünnepeljük. Azt várom, hogy együtt díszítsük fel a karácsonyfát a családdal. Emellett szeretnék kapni egy legót.”

Galamb Sára: „Én azt szeretem a legjobban az ünnepben, amikor együtt sütjük a mézeskalácsot. Nagyon várom még az ajándékokat is: idén egy szívceksképárnát és két luftit kértem.”

Galamb Eszter: „Karácsonykor azt várom, amikor mamához is elmegyünk. Emellett az ajándékokért is várom az ünnepet. Most egy szamaras könyvet szeretnék.”

Balla Szonja: „Az a legjobb, hogy együtt vagyunk a családdal. Karácsonykor hozzánk jön mindenki, és együtt díszítjük a fát. Van egy kedvenc piros, csillogó gömböm. Az olyan szép! Most egy olyan gömböt szeretnék, amiben van egy baba is.”

Papp Nikolett: „Szenteste együtt ünneplünk a nagy családdal. Ilyenkor elmegyünk a templomba, utána feldíszítjük a fát, lefekszünk, és éjjel hozza a Jézuska az ajándékot. Reggel

fényképezkedünk is a fa alatt. A legjobban az ajándékbontást szeretem, de nem tudom, hogy idén mit szeretnék kapni.”

Varabecz Botond: „Ilyenkor az angyal hozza a díszeket meg a karácsonyfát. Imádom a villogókat: rátesszük a fára, és villognak. De szeretnék igazi gyertyákat is a fára. Lehet, hogy idén lesz igazi csillagunk a tetején. Azért szeretem a karácsonyt, mert van hó is. Idén lehet, az lesz az ajándékunk, hogy sítáborba megyünk,

és kapunk sálécet, kesztyűt meg sisakot is. Az ünnepekkor sokat szoktunk játszani a tesómmal.

Birta Dániel: „Az ünnep azért jó, mert akkor együtt lehetek a nagy családommal. Meg olyankor tudok játszani a hóban. Anya karácsonykor finom muffint süt. Idén egy sárga játékautót szeretnék. Csapott hátút!”

Kirei Vajk: „Nagyon várom a karácsonyt! Együtt a fiútesómmal összerakjuk majd a legókat. Otthon mézeskalácsot sütünk, és mi is segítünk anyának. Szenteste a Jézuska hozza az ajándékot. Ilyenkor elmegyünk nagyiékhoz, nagyapa megcsengeti a kicsi csengőt, és akkor megnézzük az ajándékokat, de nem bontjuk ki, csak miután körbeültük a fát (öt gyerek és hét felnőtt), és énekeltünk.”

Rigó Blanka: „Karácsonykor együtt van a család, és szép havas a táj. Ilyenkor a Jézuska hozza a fát, ami nagyon szép szokott lenni. Egyelőre csak a kistesómmal tudja azt, hogy mit kér, én még nem.”

Crișan Réka: „Azt várom, hogy a fa alatt legyenek az ajándékok. A legjobban egy babaházat szeretnék. Anyával sütünk majd sok finom sütit, a templomban pedig mondok majd verset. Napközben segítünk mamának feldíszíteni a fát, és mire hazaérünk, a Jézuska meg hozza az ajándékokat. Ilyenkor azt ünnepelem, hogy megszületett a kis Jézus.”

Janota Fülöp: „Én azt szeretném, hogy hozzon nekem ajándékot az angyal. Karácsonykor szoktam játszani apával is.”

Szakács Ádám: „A karácsony nagyon jó, mert ilyenkor együtt van a család. Arra vágyom, hogy mindkét mamám ott legyen. Tata is jön, aki Magyarországon lakik, és őt ritkán látom. Sok ajándékot szoktam kapni az anyától. Jó érzés nagyon, hogy az egész család együtt van.”

Szalma Tamara: „Azért várom az ünnepeket, hogy együtt legyen a család, és közösen díszítsük a fát. Sok ajándékot szeretnék kapni a Jézuskától: egy kis kosarat, egy elefántplüssöt és egy bábót.”

Szép Ákos: „Idén egy plüssöt szeretnék kapni. Azért jó a december, mert tél van, és az angyal előtt a Mikulás is jön.”

Pirtea Sofia: „Nagyon várom már, mert ilyenkor a Télapó mindig megviccel: nálam van az unokatesóm ajándéka, és át kell vigyünk neki. A miénk meg a család másik tagjainál. Az is jó az ünnepekben, hogy hóembert építhetünk, hógolyózhathatunk meg szánkózhathatunk.”

Kolbert Hanna: „Idén szeretnék egy póniházat és egy beszélő pónit kapni a Jézuskától. Karácsonykor feldíszítjuk az udvart és a házat kívülről, és nagyon szeretem, hogy minden világít.”

Kiss Napsugár: „Azt ünnepeljük ilyenkor, hogy Jézus minden évben megszületik. Előtte meg a Mikulás a cipőnkbe hoz ajándékot. Idén olyan legót szeretnék, amelyikben van király, vár, aranykard meg aranypáncél.”

Nilgesz Viktória: „Én azért várom a karácsonyt, mert mindig meglepetés ajándékot kapok. Még a kutyusom is szokott kapni az angyalkától egy kis ruhát.”

Vida Botond: „Az a jó az ünnepekben, hogy hógolyózhunk, és hóembert építünk. Ilyenkor mindig velünk van a mamám is, és közösen énekelünk. Az ajándékok mindig a fa alatt vannak. Idén egy fülhallgatót szeretnék kapni.”

SZATMÁRI BENCE

benceszatmari@yahoo.com

Önmagához kell mérni a gyereket – pedagógusok, szülők az oktatásról

Újkezdemenyezésszületett Marosvásárhelyen: a nőivállalkozókat tömörítő Transylvanian Art and Trade nevű egyesület alelnöke, Czirjék Katalin négygyerekes családjában, pedagógus úgy gondolta, jó volna, ha rendszeresen találkoznának a tanárok, tanítók a szülőkkel, diákokkal, és arról beszélgetnének, mi az, amit a jelenlegi oktatási rendszer megenged, melyek a lehetőségek, amelyek a szűkös kereteken belül is élhetővé teszik az iskolai életet, mit tehetnek az oktatók, és mit a szülők, hogy tanítványaik, gyerekeik a nehézségek ellenére is jól teljesítsenek, eredményeket érjenek el, sikeresek legyenek.

Az ördögi kör, amiből nehéz kilépni

Az első kerekasztal-beszélgetést Marosvásárhelyen a Studium – Prospero Alapítvány Kulturális Központjában tartották novemberben. Czirjék Katalin ötletgazda, a beszélgetés moderátora olyan pedagógusokat hívott meg, akik valamiképpen „kilógnak” az átlagból. Vagy azért, mert megpróbáltak az oktatási rendszerrel szemben olyan módszereket alkalmazni, amelyek nem illettek bele abba a sémába, amelybe mindenkit próbál az beszorítani, vagy mert a megszabott keretek között is megtalálták azt a szabadságot, amellyel tanítványaikat úgy oktatták, hogy ki-ki megkapja azt a biztatást, elismerést, amellyel eredményt érhetett el. Mert a rendszer mindenkitől ugyanazt várja el, ugyanazt a tananyagot kell mindenkinek ugyanannyi idő alatt elsajátítania. „A rendszer skatulyában gondolkodik, amibe nem fér bele mindenki” – hangzott el a beszélgetésen.

A meghívottak – Horváth Éva és Unger Enikő tanárok, Körtesi Sándor iskolagazgató, Rencsik Réka gyógypedagógus és Kémenes Hajnal tanítónő – saját tapasztalataikról beszéltek, arról, amit nehézségként éltek meg, illetve amit javukra és tanítványaik javára tudtak fordítani. Czirjék Katalin elmondta, ha az állami rendszer nem működik, az általában azt jelenti, hogy az állampolgároknak pluszpénzükhöz kell fordulni, hogy megoldják a felmerülő gondokat. Nem jó a matematikatanár? Járjon a gyerek magánórára. Nem tud megtanulni románul? Magántanárt fogad a szülő a gyereke mellé. Nincs orvosság a kórházban?

A beteg megveszi azt a gyógyszertárban, és beviszi magával. Csakhogy ez olyan ördögi kört indít el, amiből nehéz kilépni – figyelmeztetett a vitaindítójában az ötletgazda, arra is rámutatva, hogy a változtatásnak nem a pénzkérdés

„A rendszer skatulyában gondolkodik, amibe nem fér bele mindenki. Meg kell keresni és találni a lehetőségeket, miként segítsük a különlegesebb gyerekeket” – hangzott el a beszélgetésen.

a nyitja, lehet másképp is, csak meg kell találni, és be kell mutatni a lehetőségeket, illetve azokat a pedagógusokat, akiknek a rendszeren belül is voltak és vannak sikerélményeik. De ugyanakkor szükség van a szülő és pedagógus közötti állandó kommunikációra is.

Aki gyógypedagógusként találta meg a helyét

Czirjék Katalin pedagógusi végzettséggel nem találta meg a helyét a rendszerben, és kilépett onnan. Mondja, sokan, egyre többen vesznek ki a gyerekeiket is a rendszerből, és választanak számukra egy új utat. Csakhogy ő nem szeretné megtenni ezt a lépést, a gyerekeit a rendszeren belül szeretné tartani. Négy gyereke közül már

három a tanügyi rendszer keretében tanul. A meghívott pedagógusok röviden ismertették eddigi pályafutásukat és észrevételeiket. Horváth Éva tanárnő nem tudatosan választotta a pedagógusi pályát, hanem belesodródott – kezdi a bemutatkozást. Nem bánta meg, hogy ezt választotta, bár az első tíz év után ki akart lépni – teszi hozzá, hiszen teljesen kiegészült. Ebből az állapotból az Outward Bound szervezetnél vállalt feladatokkal sikerült kievickélnie. „Húsz év alatt három iskolában tanítottam” – tette hozzá, ahogy azt is, hogy a keretek között adódtak olyan lehetőségek, amelyeket érdemes kiaknázni és élni azokkal. A legrosszabb az instabilitás, a bizonytalanság a rendszerben – mondta.

Rencsik Rékának soha nem volt más terve, minthogy pedagógus legyen. Mikor átigazolt gyógypedagógusnak, akkor találta meg igazán a helyét, így tud igazán segíteni – meséli, ahogy arra is kitér, hogy nagyon sok, egyre több az olyan gyerek, akinek segítségre van szüksége. Egy falun élő átlagember nem is tudja hová, kihez forduljon a gyerekével, ha azt látja, hogy gond van. Rencsik Réka beszélt arról a programról is, amit saját költségén indított el, és amely révén bejárja a nyárádsmenti iskolákat, fel térképezi, hogy hol milyen segítségre van szükség.

„Nem rosszabbak a mai gyerekek, mint mi voltunk”

Unger Enikőnek, mint pedagógus szülők gyerekének, természetes volt, hogy

ezt a pályát választja. Nem is tudna elképzelni más hivatást, és ahogy telnek az évek, egyre jobban szereti. „Ne sajnáljanak, mert a mai gyerekek nem rosszabbak, mint mi voltunk. Másak, és tudni kell kezelni őket” – teszi hozzá, ahogy azt is elmondja, hogy meglátása szerint degradálódik a hozzáállás, a szorgalom, a gyerekek nem hajlandók azt az energiát fektetni a tanulásba, ami nélkül nehéz haladni, sikert elérni.

Egy dicséret nem kerül semmibe, viszont hihetetlen változásokat indíthat el. A változáshoz szükség van a tanár és a szülő összefogására, a problémákkal való szembenézésre.

A pályaválasztási szaktanácsadás sem működik rendesen, a diákok nem a képességeik szerint választanak iskolát, amikor elvégzik a nyolcadik osztályt. Oda iratkoznak, ahová az osztálytárs, a barát, és nem oda, ahol a helye lenne. Ezért aztán még több csalódás, kiábrándulás, elkedvetlenedés éri.

Körtesi Sándor iskolaigazgató szívügye a tanítás: földrajz–német szakos, tizenöt éve van a pályán, és soha nem gondolt arra, hogy abbahagyja.

Kémenes Hajnal tanítónő már kilenc éve tanít egy Maros megyei vidéki iskolája összevont osztályában. A Bolyai Farkas-Líceumból ment falura, ahol megtanulta, mire van szüksége a gyerekeknek. „Rendszer ide, vagy oda, én gyerekeket tanítok, nekem az ötven percben ötfele kell valamit nyújtanom” – árulja el a munkájáról. Kémenes Hajnal is az foglalkoztatja, hogy mi van azokkal a gyerekekkel, akik nem a legjobbak? Akit nem lehet sehová beskatulyázni? Ezzel valamennyien szemben találták magukat. Ha a gyerekek nem is jó, de nem is gyenge annyira, hogy kiegészítő iskolába járjon, mi lesz vele? Csakis önmagához szabad mérni a gyereket, és nem ahhoz az elváráshoz, amelyet a rendszer megfogalmaz.

• A SZERZŐ FOTÓJA

Van, ami változatlan. A mai gyerekek is csintalanok, játékosak és kreatívak

A dicséret nem kerül semmibe, viszont hihetetlen változásokat indíthat el

A jelen lévő szülők közül többen is megosztották észrevételeiket. Rossz hangulat, bizalmatlanság, motiváció hiánya, a biztatás, az együttérzés hiánya – sok helyen ez jellemzi az iskolát, ez határozza meg a gyerekek hangulatát. Ha nem ér el folyton kiemelkedő eredményt, nem kap biztatást, ami arra ösztönözhetné, hogy tanuljon még többet. „Észre sem veszik a tanulót az iskolában és ez fáj a legjobban a diákoknak. A gyerekek sokadik díjat hozta haza, de még csak vállon sem veregették az iskolájában, hogy milyen ügyes volt” – osztotta meg az iskolával kapcsolatos tapasztalatát az egyik szülő. A rendszer skatulyában gondolkodik, amibe nem fér bele mindenki – hangzott el a pedagógusok részéről, akik azt is elmondták, hogy a „mai” gyerekek másak, mint a tíz évvel ezelőttiek. Nem rosszabbak, csak másak. Például sokkal kevesebb az önbizalmuk. Gyakran hiányzik a belső motiváció, nem ismerik a kötelezettségeiket, ahogyan a felelősségvállalást sem, ugyanakkor nagyon ki vannak éhezve a jó szóra, arra, hogy valaki figyeljen rájuk.

„Nem rosszabbak, nem butábbak, nem csintalanabbak” – összegezték, hozzátéve, hogy egy dicséret nem kerül semmibe, viszont hihetetlen változásokat indíthat el. A változáshoz szükség van a tanár és a szülő összefogására, a problémákkal való szembenézésre. Fontosnak tartják, hogy szülői értekezleten a tanárokkal is találkozzanak, beszéljék meg a felmerülő nehézségeket. A megoldás kulcsa az összefogás, a közös erőfeszítés, a kölcsönös bizalom – értettek egyet a kerekasztal-beszélgetés jelenlevői.

Czirjék Katalin összefoglalta a kezdeményezés első lépését. Jól sikerült ez az első találkozó, amelyhez hasonlóan Marosvásárhely után Kolozsváron és Székelyudvarhelyen is terveznek szervezni. A következő három találkozónak már meg is határozták a témáját – tette hozzá. Januárban arról beszélgetnek, hogy hogyan választ a szülő a gyerekének intézményt a bölcsődétől kezdve az óvodán és iskolán át az egyetemig.

ANTAL ERIKA

antalerika@yahoo.com

A karácsonyi csoda bűvöletében – a nagyváradai Szacsvey Imre Általános Iskola előkészítő kisdiákjai az ünnepről

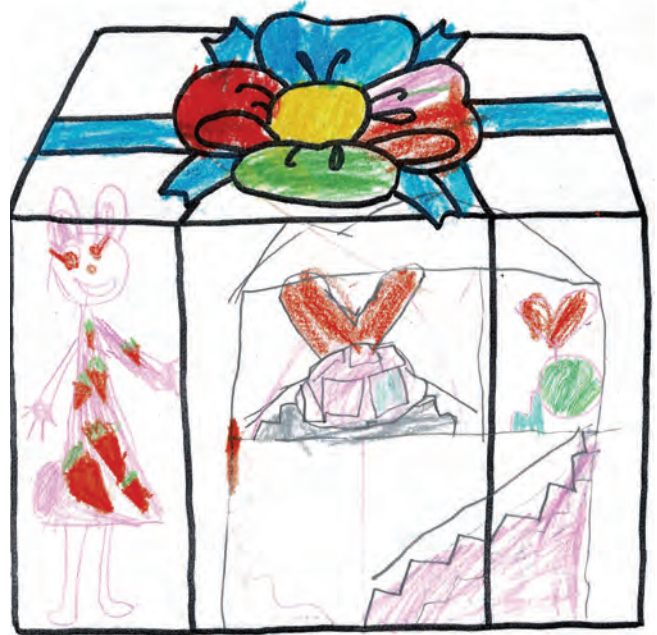
• KISS NAPISUGÁR

• SZALMA TAMARA

• SZAKÁCS ADÁM

• KOLBERTHANNA

• RIGÓ BLANKA

Leszerepeltek a PISA-felmérésen a romániai diákok, minden téren romlott a teljesítmény

Teljes átalakítást sürget a szakma az oktatásban

A teljes rendszert érintő, mélyreható oktatási reformra van szükség a hazai oktatásban a legújabb PISA-felmérés lesújtó eredményei után – hívta fel a figyelmet a Romániai Magyar Pedagógusok Szövetsége (RMPSZ). A romániai diákok teljesítménye valamennyi területen – szövegértés matematika és a természettudományok – romlott.

Rendszerszintű oktatási reformot sürget a Romániai Magyar Pedagógusok Szövetsége (RMPSZ) a legújabb PISA-felmérés eredményeinek közzététele után, ebből

A szakember szerint az eredmények alapján világossá vált, hogy a romániai oktatási rendszer nagymértékben elmarad az átlagtól a mindennap hasz-

Megreformálnák a pedagógusképzést

Az RMPSZ álláspontja szerint nem csak a tanügyi törvény, hanem a kerettanterv megreformálására és rugalmasabbá tételére is szükség van, lehetőséget teremtve arra, hogy az oktatási intézményeknek saját arculatukra alakíthassák a programot. Burus-Siklódi szerint a pedagógusképzés és -továbbképzés vagy akár a pedagógusok átképzése szintén reformintézkedésekre szorul. Ráadásul erre a finanszírozási keret sem biztosított, csupán az uniós programra támaszkodhatnak a szakemberek.

Ezek a problémák mind összefüggnek, nem lehet külön kezelni őket, hívta fel a figyelmet. Hangsúlyozta, a pedagógusszövetség továbbra is kitart amellett, hogy a régi, korábban mérőföldkőnek nevezett tanügyi törvény sok tekintetben alkalmas az újításra, csak be kellene tartani az előírásait.

Munkacsoport létrehozását sürgeti a FSLI

A PISA-felmérés eredményeit a Szabad Tanügyi Szakszervezetek Szövetsége (FSLI) sem hagyta szó nélkül, közleményében egy oktatási szakemberekből, pedagógusokból, illetve a szülők és diákok képviselőiből álló munkacsoport létrehozását kérte a parlamenttől és kormánytól a probléma orvoslásához. A FSLI a gyakori minisztercserére is felhívja a figyelmet, rámutatva, hogy az elmúlt 30 évben 27 tanügyminisztere volt az országnak, és egyik sem folytatta elődje projektjeit. Sorra jöttek a reformok, de nem volt folytonosság, következetesség az oktatásban.

Kocs Ilona, a szakszervezet Hargita megyei vezetője szerint a tananyag is

A szövegértés buktatói. Értő olvasásból sem remekeltek a diákok

ugyanis kiderült, hogy a romániai diákok minden eddiginél gyengébben teljesítettek. „Ezekkel az eredményekkel szembe kell nézni még akkor is, ha egyesek azt gondolják, hogy nem reprezentatív, és nem arról szól, amit a román oktatási rendszerben a különböző felmérések alkalmával számonkérünk, illetve mérünk. Tény, hogy a világszerte alkalmazott mérési módszer alapján összehasonlíthatók a rendszerek” – nyilatkozta a Székelyhon napilapnak Burus-Siklódi Botond, a Romániai Magyar Pedagógusok Szövetségének (RMPSZ) elnöke.

nálható tudás tekintetében. Az illetékes szerint ennek már korábban is voltak jelei, csakhogy „azt a jelzést nem vette az oktatáspolitikai, és nem hozták meg az elvárt intézkedéseket”. Burus-Siklódi Bontond szerint hosszú távú reformintézkedések egész sorára lenne szükség, egy teljesen új tanügyi törvényre, amelynek be is kellene tartani az előírásait. A jelenlegi, 2011-ben kidolgozott jogszabály ugyanis számtalan olyan előírást tartalmaz, amelyek javítanának a helyzeten, csakhogy nem teljesítik őket.

elavult, és túl sok, ami miatt undor alakult ki a diákokban az iskolával szemben. Lazult a fegyelem is, a tanároknak nincsenek eszközeik a rend fenntartására, tette hozzá, a pedagógusi szakma presztízse is jelentősen csökkent. „Nem vonzó már ez a pálya, kissé fel is hígult, ezért a helyzet javulása érdekében elkerülhetetlen lenne, hogy aki nem oda való, azt távolítsák el” – javasolt drasztikus változtatást a szakember. Állandó probléma a finanszírozás hiánya is, míg a törvény értelmében a bruttó hazai termék (GDP) 6 százalékát az oktatásra kellene fordítani, 3 százaléknál többet még nem kapott az ágazat.

Világátlag alatti teljesítmény

A legújabb, 2018-as PISA-felmérés szerint valamennyi területen – szövegértésben, matematikában és a természettudományokban is – romlott a romániai diákok teljesítménye, és a világátlag alatt található. A Gazdasági Együttműködési és Fejlesztési Szervezet (OECD) által háromévente elvégzett, december elején Berlinben közölt mérésen ázsiai országok érték el a legjobb eredményeket.

A 2000 óta végzett nemzetközi diák-teljesítmény-mérési program a 15 éves tanulók alkalmazott matematikai, természettudományi műveltségét, illetve szövegértését méri fel. A tavaly végzett tesztelésen Románia mindhárom területen az OECD-átlag alatti eredményt ért el: szövegértés terén 428 pontot összesített az ország (a világátlag 487), matematikából 430 pontot (a világátlag 489), természettudományokból pedig 426 pontot (a világátlag 489).

A PISA-mérésből az is kiderül, hogy Romániában nagyon magas, 99 százalékos az állami oktatási intézményekben tanulók száma, ezzel az ország a 9. helyet foglalja el a 75-ből. Ezzel szemben a magániskolákban tanuló 15 éves diákok aránya egyetlen százalék (66. hely a 75-ből).

A miniszter nem aggódik

Mircea Mică volt oktatási miniszter sokkolónak nevezte a PISA-felmérés romániai eredményeit, és a pedagógus gyenge teljesítményében látja a jelenleg okát. Az egyetemi oktató – aki 2004–2005-ben irányította a szaktárcát

– szerint minőségi elvárásokat kell támasztani a pedagógustársadalommal szemben, valamennyi tantárgy esetében rögzíteni kell egy teljesítményalapú feltételrendszert, a béreket pedig a pedagógusok teljesítménye alapján kell megállapítani. „Sorozatosan óriási különbség mutatkozik az iskolai osztályzatok, illetve a képességfelmérők és az érettségi vizsgák eredményei között, és ezért senkit nem büntetnek” – méltatlankodott az oktatási tárca korábbi vezetője.

Monica Anisie jelenlegi oktatási miniszter nem ennyire borúlátó, szerinte a PISA-felmérés nem a diákok tudására fekteti a hangsúlyt, hanem az ismereteik különböző élethelyzetekben történő alkalmazására. A romániai eredmények kapcsán kijelentette: mivel nemzetközi felmérésről van szó, „nem kell feltétlenül aggódni” miatta, és különbséget kell tenni a hazai szaktárca által a 2., 3 és 6., illetve a 8. osztályosok számára rendezett felmérő vizsgák és az érettségi között.

„Ezek a nemzetközi felmérések nem feltétlenül arra fektetik a hangsúlyt, amit a diákok tudnak, hanem az ismereteik különböző élethelyzetekben történő alkalmazására. Tehát tekintettel kell lennünk erre a körülményre” – nyilatkozta a Digi24 hírtelevíziónak. A tárcavezető szerint is rendszerszerű problémáról van szó, és a pedagógusoknak úgy kellene felkészíteniük a diákokat, hogy az oktatás összhangban legyen a munkaerő-piaci igényekkel, és az elméletet a mindennapi életben is alkalmazni lehessen. Fontosnak tartotta hangsúlyozni, hogy a mostani PISA-felmérés keretében vizsgált diákok még a korábbi tananyag alapján tanultak.

„Meglehet, jobb eredményeink lesznek három év múlva, amikor azoknak a tudását mérik fel, akik az új tananyagból tanultak” – reménykedik a tárca vezetője.

Virtuális világ kontra belső képek

Az eredményekre reagálva Bíró Sára, a székelyudvarhelyi Tamási Áron Gimnázium magyar nyelv- és irodalom tanára arra hívta fel a figyelmet, hogy a mai diákgenerációk egyre távolabb kerülnek az értő szövegolvasástól. Ennek egyik fő oka, hogy erőteljesen hat

Messze a cél? A matematikafelmérés eredményei sokkal gyengébbek, mint korábban

rájuk a virtuális világ. Képközpontú a kultúrájuk, rengeteg információ kész képként, nem pedig olvasáson keresztül érkezik a tudatukba, már nem nekik kell megteremteniük a belső képeket, mint a korábbi nemzedékeknek. „Amióta az okostelefonok ennyire elterjedtek, határozottan érezhető, hogy csökkent az érdeklődés az irodalom iránt. Az oktatásnak pedig alkalmazkodnia kell a mai gyerekek kultúrájához, nyitni kell feléjük” – hívta fel a figyelmet a szakember, aki szerint a virtuális világnak az oktatásba való bevonásával kellene becsalogatni a gyerekeket abba a világba, amit felsőbb kultúrának nevezünk. Kitért arra is, hogy a pedagógusnak a diákok kultúrájához alkalmazkodva, képekkel kell ellátni az átadandó tananyagot, változatossá kell tenni a tanórát, arra kell törekedni, hogy változatosan és újszerűen közelítse meg a témát.

PAP MELINDA

papmeli@yahoo.com

Ünnep

Elüldögélni
egy havas lugasban,
a hideget beszívni,
kifújni lassan.

Száraz levélre lelni
fejünk fölött az ágon,
létezni csendesen, nem
nyüzsögni mindenáron.

Létezni, lélegezni
grafitporos mezőben,
nézni, hogy a sötét
milyen erőtlen.

Mérni sugárnyalábok
nyíló szögét az égen,
tömérdék sokaságra
bukkanni a kevésben.

Megfejteti a hajnal
fényhieroglifáit,
ami világra jön,
világít.

Olyat, amit egész évben nem gondolt volna senki, én sem

FOTÓ • PIXABAY.COM

Ajándék

Mi lenne, ha idén a fa alatt
nem csomag ülne?
Ajándék helyett sügni kellene
valamit, fülbe.

Olyat, amit egész évben
nem gondolt volna senki,
én sem.

Olyat, amit egész évben
el nem felejt senki,
én sem.

Nem volna rossz.
Egy a bökkenő: ahhoz,
hogy családom elférjen alatta,
elégké apró az összes fenyő.

Elhatározás

Én megmondtam:
Mikulás nem leszek.
Hiába szép a tél,
számomra túl hideg.

Apuka mondta:
legyek inkább angyal,
patyolat szárnyal,
lobogó hajjal,

fehér ruhában,
csillagos palástban.
Állhatnék egész éjjel
szikrázó hóhullásban.

Épp ez a baj.
Inkább a paplan.
Riasszatok, ha valami
angyal- vagy Mikulás-szerűt
vennétek észre rajtam!

„Inkább a paplan. Riasszatok, ha valami angyal- vagy Mikulás-szerűt vennétek észre rajtam!”

• FARKAS ILONA JANKA, 11. OSZTÁLYOS

Mennyből az angyal

Most toboz van, nem barka.
Száll az ezüst-arany por,
koromsötét van hatkor,
s mosolygunk, készakarva.

Most mind szeretjük egymást.
Azért veszekszünk annyit.
Anya éjfélkor ránk nyit,
fejünkre olvas egy s más.

Mire megjön az angyal,
már angyalok vagyunk,
szürcsölünk, majszolunk
kipirult arccal.

LÁSZLÓ NOÉMI
nocsek@gmail.com

A tudás és a tudatlanság körvonalairól

„Minél többet tudunk, a világ annál fantasztikusabbá válik”
(Aldous Huxley)

Aligha kétséges, hogy hazai tájainkon a közoktatás alapvető erőssége (ami némi képpen ellensúlyozza a számtalan szerkezeti és funkcionális rendellenességét, a megannyi tartalmi és módszertani ki-
vetnivalóját) éppen abban áll, hogy változatos műveltségi területekre vonatkozó, tehát általános jellegű, alapvetően hiteles, értékes és érvényes tudományos ismeretekből létrejövő, viszonylag jól összeszerveződött alaptudás kialakulását favorizálja. Ennek a pozitív jellegnek a fontosságát mindenekelőtt abban határozhatjuk meg, hogy napjainkban a legtágabb értelemben vett tudás (alaptudás, általános tájékozottság, hozzáértés, szaktudás, szakértelem, tapasztalat, szakavatottság stb.) mondhatni az élet valamennyi területén, a sikeres szociális és szakmai alkalmazkodás, az eredményes egyéni boldogulás, illetve az élet megfelelő élésének alapvető és sine qua non előfeltétele.

A tudás önmagában még nem hatalom

Tökéletesen igaza volt Francis Bacon (1561–1626) angol filozófusnak, amikor leszögezte, hogy „a tudás hatalom”, hisz az a személyes érvényesülés, a változatos életkihívásokkal való hatékony megküzdés, voltaképpen a sikeres egyéni életvezetés egyik központi jelentőségű erőforrása. Ugyanis mindenekelőtt a tudásnak mint hatalmi eszköznek a jó szándékú és nemes célú felhasználásával válnak lehetővé – a legkülönbözőbb mindennapi életproblémák mentén – a helyénvaló megközelítések kiválasztása, a megfelelő döntések meghozása, a helyes megoldások kidolgozása. Magától értetődőnek tűnik, hogy a tudás hiánya vagy a tudásbeli elégtelenségek és hiányosságok, mind az egyes egyének, mind pedig a kisebb-nagyobb közösségek viszonylatában, hátrányos helyzetet, kiszolgáltatottságot, kellemetlen veszteségeket, lemaradásokat, szenvedéseket, plusz pénzrőfordításokat, illetve extra költségeket eredményeznek.

Persze az is igaz, hogy a tudás önmagában, racionális gondolkodás nélkül még távolról sem jelent elegendő hatalmat. Frappánsan rátapintott eme igazságra többek között Alexander von Humboldt (1769–1859) is, a nagynevű német természettudós, amikor azt fogalmazta meg, hogy tulajdonképpen „a tudás gondolkodni tanít, s valójában a gondolkodás az, ami végül elvezet a hatalomhoz”. A tudást azonban, mint ahogyan az arra ráépülő gondolkodás képességét is, valahogyan valahol meg kell szerezni. Nem képezheti vitat tárgyát, hogy a tudományos alapokon fekvő tudásnak a gyermek- és ifjúkor mentén történő kialakításában mindenekelőtt az iskolának kell oroszlánrészt vállalnia. Pillanatnyilag ugyanis egyetlen más intézmény sem rendelkezik azokkal a kiváló pedagógiai és pszichológiai lehetőségekkel, illetőleg azokkal a tárgyi-anyagi feltételekkel és olyan kiváló humán erőforrásokkal, amelyek révén az iskolához hasonló teljesítményre lenne képes, ami a gyermek- és ifjúkori tanulásalapú tudáskialakítási tevékenységeket illeti. Az iskola, illetve a közoktatás rendszere a tudásépítés meglehetősen bonyolult didaktikai területén épp annak az egyszerű logikának a szellemében jár el, mely szerint minél tágabb szférájúvá kerekedik a tanulás révén a tudás az egyén elméjében, annál jobban összezsugorodik az életvezetést megnehezítő, a szociális funkciók betöltését akadályozó tudatlanság (ostobaság, illetőleg tájékozatlanság, hozzá nem értés, műveletlenség vagy ignorancia). Azonban részint a tanulás pszichológiai természetéből, részint pedig a tudás komplexitásából fakadóan, ez a logika gyakorta korántsem működik zökkenőmentesen. Megtörténik ugyanis, hogy a tanulás mértéke, a legváltozatosabb körülményekből eredően, nincs összhangban a tudás tényleges fejlődésével, illetve nem arányul kiegyensúlyozottan sem annak mennyiségével, sem pedig minőségével. A problémát sajnos a tudás fogalmának

sokdimenziós (biológiai, pszichológiai, pedagógiai, szociológiai aspektusokat egyaránt magában foglaló) jellege, valamint egyfajta viszonylagossága is nagymértékben bonyolítja.

Milyen sokat kell tanulnunk ahhoz, hogy nagyon keveset tudjunk

Ebből következik, hogy a tudás, illetőleg a tudásalakítás kérdésének megoldásával nemcsak a pedagógusok és a pszichológusok, illetve a kognitív tudományok reprezentánsai foglalkoztak, hanem a legkülönbözőbb szakterületeket képviselő gondolkodók is próbálkoztak, mondhatni a legrégebb idők óta. A tanulás mértéke és a birtokba vett tudás mennyisége között megfigyelhető diszkrepanciára például Montesquieu (1689–1755) francia író és filozófus hívta fel elsőként a figyelmet egy közismert frappáns maximáserű észrevételével: „Milyen sokat kell tanulnunk ahhoz, hogy nagyon keveset tudjunk.” Úgy tűnik, hogy e gondolat érvényessége napjainkban, a tudományos információknak mértani haladvány szerint történő felhalmozódásának, illetve a megismerésre váró, még rejtőzködő tudományos tudásállomány expanziójának korában, jelentős mértékben fokozódik, és jelentésének hatósugara egyre szélesebb körűvé válik. Ugyanis a legnagyobb horderejű tanulási tevékenységek következtében is, az értelmes ember tudatában egyre világosabbá válik, hogy pillanatnyi tudása mindeneképpen mindig elégtelen, illetve hogy az gyakorlatilag folyamatosan kiegészítésre, pontosításra, felfrissítésre, aktualizálásra vagy bővítésre szorul. Talán ma már nem találni olyan tanulni és gondolkodni képes embert, aki ne élte volna át olykor azt a paradoxonos, és viszonylag kellemetlen szituációt, melyben a tanulásba történő intellektuális és szellemi energetikai befektetések nem járnak a befektetések mértékének megfelelő tudásbeli gyarapodással. Ennek következtében, még a tudás adott mértékű konkrét fokozódásának ellenére

is, a sokat tudás tudata mégsem erősödik, sőt mi több, az egyén egyre pontosabban látja be, és intenzívebben érzékeli jelenlegi tudásának (bizonyos értelemben tudatlanságának) szilárd korlátait és növekvő elégtelenségeit. Ezt az érdekes szituációt és érzést fejezi ki Széchenyi István (1791–1860), a hírneves magyar politikus és író gondolata is, miszerint „sokat kell tanulnia az embernek ahhoz, hogy megtudhassa, milyen keveset is tud”. A tanulás hiányában, a tudás elégtelenségeinek körülményei között az egyén annak a tudati illúzióknak a csapdájába eshet, hogy számára már nem is szükséges a tanulás, hisz ő minden létező fontos megismeré-

Az értelmes ember tudatában egyre világosabbá válik, hogy pillanatnyi tudása mindenképpen mindig elégtelen, illetve hogy az gyakorlatilag folyamatosan kiegészítésre, pontosításra, felfrissítésre, aktualizálásra vagy bővítésre szorul.

si területről minden lényeges ismeretet birtokol. Olykor pedig az is megtörténik, amire Claude Bernard (1813–1878) nagy hírvű francia fiziológus is utalt egyik csatános reflexiójában, nevezetesen abban, mely szerint „a tanulásban gyakran az akadályoz, amit már tudunk” (és magától értetődően nem az, amit még nem ismerünk). Megcáfolhatatlan tapasztalati tény, hogy elég gyakran a már meglevő tudás egyes elemei, jellegük és természetük révén fékezően hatnak, az újabb vagy relevánsabb, ugyanakkor nagyobb horderejű tudáselemek elsajátítására, noha mégis rendszerint minél nagyobb tudásunk van egy terület vonatkozásában, annál sikeresebbek leszünk a további tanulási tevékenységünkben. Ugyanakkor az is érvényes megfigyelési adatnak tűnik, hogy esetenként a további tanulásban a legjobban éppen az az előzetes tudás akadályoz, ami nem elégséges mélységű megértésen nyugszik, vagy összeszerveződése nem a legmegfelelőbb. Ebben az összefüggésben érdemes megemlíteni Johann Wolfgang

Goethe (1749–1832) nagy hatású (a tudás kérdésén sokat elmélkedő) német költő két sokatmondó gondolatát is. Az egyik a tudás és a megértés kapcsán azt tételezi, hogy „nem tudod birtokolni azt, amit nem értettél meg”. Tehát a tudás egyértelmű tulajdonlásának és nyilván ennek alapján sikeres alkalmazhatóságának is a szükséges előfeltétele a széles körű, a legmélyebben fekvő összefüggésekig (a lényegig) hatoló értelmes megértés. A német zseni egy másik, úgyszintén emlékezetes megfontolásában azt szögezi le, hogy „voltaképpen akkor tudsz, amikor keveset tudsz; az ismeretek készletének bővülésével ugyanis növekszenek a kételemek is”. Noha az egyes ismeretekre vagy elméletekre vonatkozó kételemek, fenntartások vagy bizonytalanságok realisan növekedhetnek a tudás bővülésével, a napi oktatási tapasztalat viszont azt bizonyítja, hogy a tudás mennyiségi növekedése az esetek túlnyomó többségében kedvező hatást gyakorol mind az elkövetkező tanulási tevékenységek eredményességére, mind az egyes ismeretek jobb megértésére, mind pedig azok minél pontosabb értelmezésére, valóságos birtoklására és eredményes hasznosítására.

Nem tudva tudunk

Ugyanis általánosan elfogadott az a pszichológiai feltételezés, miszerint az ismereteknek helyes megértésén alapuló tényleges birtoklása azok alkalmazhatóságát alapozza meg, és gyakorlatilag az élet legváltozatosabb helyzeteiben történő sikeres felhasználását szavatolja. Nyilvánvalóan tűnik például, hogy minél szélesebb körű földrajzi ismeretkészlete van egy tanulóknak, az annál sikeresebb lesz újabb földrajzi fogalmak elsajátításában, annál elmélyültebben fogja azokat megérteni, következőszerűen annál eredményesebben és kreatívabban tudja majd alkalmazni is gyakorlatban. A tudás és a nem tudás kölcsönös (olykor ellentmondásos, de mindig közvetlen jellegű) viszonyának tekintetében roppant izgalmas és sarkalatos Petre Țuțea (1902–1991), román filozófus megfogalmazása is, miszerint tulajdonképpen „nem tudva tudunk”. Ezt a kijelentést mindenekelőtt úgy lehetne értelmezni, hogy bizonyos műveltségi területen belül minél tudatosabbak vagyunk tudatlanságunk viszonylatában, annál többet tudunk,

illetve annál tudósabbak vagy bölcsebbek vagyunk. Ugyanis a nem tudás állapotának körvonalai kizárólag a tudás mértékének függvényében rajzolódhatnak meg. Nyilván az is igaz, hogy a tudás egyéni szférája alapvetően a még nem tudott, azonban objektíven létező, illetve felfedezhető és megtanulható információs állomány függvényében becsülhető fel. A tudás és a nem tudás meglehetősen rejtelmes kapcsolatának vonatkozásában e helyen érdemes megemlíteni Albert Einstein (1879–1955), egészen meglepő, bizonyos értelemben némiképp demotiváló, a megértés tényét is a problematikába bekapcsoló megállapítását is, mely szerint „minél többet tudunk a világ dolgairól, annál kevesebbet értünk meg azokból”. Itt természetesen csakis arról lehet szó, hogy a tudásban való tanulásalapú előrehaladás ténye annak intenzív benyomását kelti a tudatos, gondolkodó és értelmesen tanuló egyénben, hogy mily elképzelhetetlenül nagy méretű, és mennyire hihetetlenül bonyolult a még nem tudott dolgok készlete, illetve, hogy gyakorta milyen gyatra, kezdetleges és felületes a megértésünk az egyes tudásproblematikák viszonylatában. Az iskolai oktatás egyik szinte közismert, napjainkban sokat vitatott elégtelensége éppen erre a szituációra vonatkozik, hisz a napi tapasztalat egyértelműen arra utal, hogy a tanulók számottevő aránya olyan iskolai tudásrészekkel rendelkezik, amelyben a különböző ismeretek, fogalmak, elméletek stb. háttérben nem találni elégségesen mélyre szántó és értelmes megértést. Mindezek ellenére azonban mégis azt szükséges megállapítani, hogy az egyre nagybodó tudás általában – amint erre már fentebb is utaltunk – jelentős mértékben favorizálja egyfelől a további tudáselemek megszerzését, másfelől pedig a birtokolt ismeretek egyre pontosabb, a lényegig és a mélyen rejtőzködő összefüggésekig hatoló megértését.

(Az írás következő részét januári lapszámbunkban közöljük.)

FODOR LÁSZLÓ
la_fodor@yahoo.com

A talpon maradás története – 100 éves a kolozsvári Apáczai

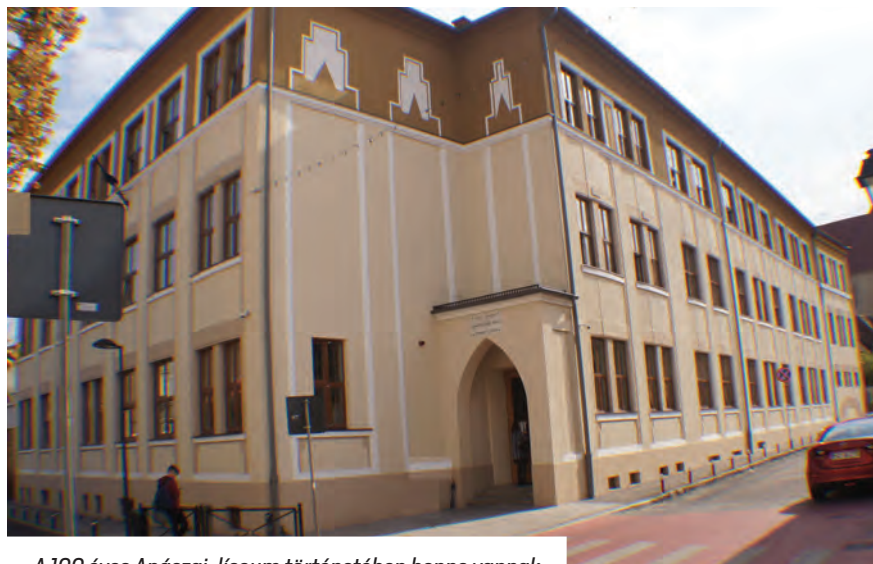
Én mindig csodáltam a maratoni futókat. A szorgalom, a kitartás, a test és a lélek egysége, az akarat diadala – ilyenek jellemzik ezt a nagyon különleges sportágat. Verseny közben még a legnagyobbak is gyakran eljutnak a holtpontra. (...) Soha nem adjuk föl. Soha nem adják fel egyházaink sem.

bizonytalanságban. (...) Alig egy évvel az addigi legnagyobb világégés, tíz hónappal a gyulafehérvári nagygyűlés után, amikor Budapesten még román seregek állomásoztak – megkezdte működését a kolozsvári leánygimnázium. Az iskola története innentől fogva az újrakezdések, a talpon maradás, a talpra állás történe-

mint a nemzedékváltás. És a háborúk, forradalmak ribilliója közepette nemcsak a múzsák hallgatnak, ahogyan azt a régi közmondás tartja, de sokszor a könyvtárak is pusztulnak. A hétköznapi logika szerint valahol valamelyik pillanatban fel kellett volna adni. Például a Trianon utáni román állam folyamatos piszkálódásai miatt. Vagy a második világháború pusztításai következtében. Esetleg azért, mert persze ezt az iskolát is államosította a kommunista diktatúra. Végül pedig a Ceaușescu-féle diktatúra meg is szüntette a líceumot, maradt az általános iskola. Gyenge közösség, gyenge ember számára számos ok lett volna arra, hogy ne folytassa. (...) És itt említsük meg, hogy ez a szemlélet, a talpon maradás akarata jellemezte az Apáczai-líceum mindenkori vezetését és tanári karát is. Nekik is köszönhetjük, nekik is köszönjük, élőknek és már eltávozottaknak egyaránt, hogy ma itt lehetünk. Szerencsére a történet tovább íródott 1989 után, mondhatnánk, de éppen ez a lényeg: nem szerencse kérdése volt ez, hanem annak a sok évtizedes harcnak, a talpon maradás akaratának köszönhetjük, ami az elődöket is jellemezte. A történet tehát tovább íródott és íródik ma is, akárcsak az erdélyi magyarság története. Olvastam, hogy a telket annak idején úgy vette meg az egyház, hogy az iskola bővülésével az épület is bővíteni tudjon. Aztán persze ezt is megakasztotta a történelem. Talvaly mégis új épületrésszel bővült az iskola, és abban kapott helyet a könyvtár is. Bízom benne, hogy ennek a története, a folytatás nem lesz már oly viszontagságos, mint amilyen az első száz esztendő volt.

Boldog születésnapot, Apáczai-líceum! És újabb száz évet mindenképpen!

**KELEMEN HUNOR RMDSZ-ELNÖK
BESZÉDE A KOLozSVÁRI APÁCZAI CSERE
JÁNOS ELMÉLETI LÍCEUM JUBILEUMÁN**

„A 100 éves Apáczai-líceum történetében benne vannak az elmúlt 100 évünk legfontosabb történései.”

Az egyházak szerepe az elmúlt száz esztendőben is megkérdőjelezhetetlen maradt. Nélkülük nem lennénk itt – vagy akik itt volnának a mai napon, azok valószínű, nem mi lennénk. És nem ilyenek lennénk. Mindazt, amit az elmúlt évszázadokban felépítettünk ezen a vidéken, itt, Erdélyben, közvetve vagy közvetlenül annak a ma már felbecsülhetetlen jelentőségű hatásnak is köszönhetünk, amit az 500 éves reformáció jelentett Erdélyben. A 100 éves Apáczai Líceum történetében benne vannak az elmúlt 100 évünk legfontosabb történései, történetei, azok tanulságai és következményei. 1919-ben, amikor az iskola elkezdte működését, az első világháború után vagyunk, a trianoni döntés előtt, teljes

te is egyben. Már az is viszontagságos volt, hogy saját épülethez jusson, fél évtized múltán ez is sikerült. Talán említsük meg, hogy ez erdélyi kisebbségi létünk egyik nagyszerű alakja, Makkai Sándor püspöksége alatt történt. Aztán amikor már volt épület, még nem volt felszerelés. Azt az erdélyi magyarok összefogása adta össze: a könyvtárat, a természetrajzi szertárat, de még a padokat is Zilah, Szászváros, Székelyudvarhely és Dés református iskolái adományozták.

A könyvtár aztán kalandos úton, de a második világháború és a román állam hathatós segítségével részben megsemmisült, részben eltűnt. Mert ilyen a könyvtárak sorsa Erdélyben, ahol az elmúlt évszázadban több volt a rendszer-

Érvénytelenítette a bíróság a marosvásárhelyi iskolát ismét létrehozó miniszteri rendeletet

Újrakezdődhet a katolikus gimnázium kálváriája?

Alig egyéves nyugalmi időszak után újrakezdődhet a marosvásárhelyi római katolikus gimnázium kálváriája: a marosvásárhelyi táblabírószak elsőfokú ítéletében érvénytelenítette a tanintézetet újból létrehozó miniszteri rendeletet.

Továbbra sem nyugodhatnak meg a marosvásárhelyi katolikus gimnáziumba járó diákok és szüleik, a bíróság ugyanis november 29-én érvénytelenítette a tanintézetet ismét létrehozó dokumentumot. A marosvásárhelyi táblabírószak első fokon kimondott ítélete érvénytelenítette a II. Rákóczi Ferenc Római Katolikus Gimnázium 2018-as újbóli létrehozását elrendelő miniszteri rendeletet. Az ítélet kivonatát a romániai bíróságok portálján közzétették.

Három rendeletet egészen, egyet részben töröltek

A bíróság ráadásul három olyan, 2018-ban hozott miniszteri rendeletet semmisített meg teljesen, amely az iskolára vonatkozik, míg egy negyediket hatálytalannak nyilvánított, számolt be az MTI. A megsemmisített dokumentumok között van az iskolát létrehozó miniszteri rendelet mellett az, amelyik tavaly júniusban – amikor a katolikus gimnázium jogilag megszűnt – a katolikus gimnáziumot Bolyai Farkas Gimnázium gyámságára bízta, valamint az is, amelyik ideiglenesen Tamási Zsoltot bízta meg az oktatási intézmény vezetésével. Tamási Zsolt kinevezésének az ideiglenessége később megszűnt, mivel versenyvizsgán is elnyerte az igazgatói tisztséget. Az ítélet ellen a hivatalos kiközlés utáni 15 napban lehet fellebbezni.

„El nem tudom képzelni, hogy milyen érvek mentén jutott erre a következtetésre a bíróság” – nyilatkozta a magyar hírügynökségnek Tamási Zsolt. Elmondta, várja, hogy megismerje a bírósági döntés indoklását, de nem tartotta kétségesnek, hogy az intézmény fellebbez az ítélet ellen.

Az unireás szülőket is felhergelte a PMP

Az oktatásügyi minisztériumot és a katolikus gimnáziumot áprilisban perelte be a magyarellenes megnyilvánulásairól ismert Népi Mozgalom Párt (PMP), a Méltóságért Európában Polgári Egyesület (ADEC), valamint a marosvásárhelyi Unirea Főgimnázium és a főgimnázium szülői munkaközössége a magyar tanintézet törvénytelennek vélt tavalyi létrehozása miatt. A per elindította azt a kifogásolták, hogy a tárca négy olyan közigazgatási határozatot hozott, amelyek kimondottan a marosvásárhelyi iskola létrehozására vonatkoztak.

Marius Pașcan marosvásárhelyi parlamenti képviselő, a PMP ügyvezető elnöke korábban kijelentette: nem fogadják el, hogy a 2011/1-es tanügyi törvény csak a románokra vonatkozzék, és „egy kisebbség számára fakultatívvá, sőt

áthághatóvá válják minisztériumi rendeletek és sürgősségi kormányrendeletek által”. A képviselő úgy vélte, hogy a gimnáziumot a kormánykoalíció pártjainak „aljas politikai cinkosságával”, Budapest megrendelésére és nyomására hozták létre.

Egyszer már megszüntették

A marosvásárhelyi római katolikus gimnázium 2018-ban megszűnt önálló intézményként működni. A korrupcióellenes ügyészség (DNA) 2016 októberében indított vizsgálatot Tamási Zsolt iskolaigazgató és Ștefan Someșan volt főtanfelügyelő ellen az iskola 2014-es létrehozásakor elkövetett vélt törvényteleniségek miatt. A per vádiratát a bíróság ez év márciusában visszaküldte kiegészítésre a vádhatóságnak, de az iskola ellen indított perek az intézmény megszűnéséhez vezettek. A magyar kormány 2017 szeptemberében bejelentette: a tanintézet jogi státusának megszünte miatt vétót emel Románia OECD-csatlakozása ellen, majd később, amikor Liviu Dragnea, az akkor kormányzó Szociáldemokrata Párt (PSD) elnöke biztosította Orbán Viktor miniszterelnököt az iskola újraalapításáról, Magyarország visszavonta a vétót.

Az iskola újraalapításáról 2018 februárjában törvényt fogadott el a parlament, ezt azonban az alkotmánybíróság egy hónappal később alkotmányellenesnek minősítette. Az iskola végül az oktatási tárca tavaly augusztus 9-én elfogadott rendelete alapján nyithatta meg ismét kapuját immár II. Rákóczi Ferenc Római Katolikus Gimnázium néven.

Visszaállamosítanak az ingatlant is

Az intézmény megszüntetése mellett a római katolikus egyháznak visszaszolgáltatott ingatlant is újraállamosítanak, jelentette be még augusztusban Dorin Florea marosvásárhelyi polgármester. Az eljáró az Agerpres hírügynökségnek elmondta: minden szükséges jogi lépést megtesznek, hogy a visszaszolgáltatott, jelenleg a római katolikus egyház tulajdonában lévő ingatlan visszakerüljön a város tulajdonába. A gyulafehérvári római katolikus érsekség az Erdélyi Római Katolikus Státus Alapítványon keresztül 2004-ben kapta vissza a kommunizmus idején államosított ingatlant, amelyben jelenleg a román tannyelvű Unirea Líceum és a magyar tannyelvű II. Rákóczi Ferenc Római Katolikus Gimnázium működik.

P. M.

Mindent lerajzolni

Nagyanyám úgy mondja a kamarának, hogy: kamara. Menj, fiam, a kamarába, hozz egy üveg lekvárt a hájashoz – ilyeneket mond nekem. Kamarából kettő is van, egy kicsi, amelyik a nyári konyhából nyílik, és egy nagy, ahol a legtöbb télire eltett holmit tartjuk. Befőttek, savanyúságok, lekvárok, fűszerek, egy kosárban alma, a gerendán meg ott lóg a kolbász, a sonka, a szalonna.

Innen, ebből a kamarából lehet feljutni a nagy falépcsőszerű létrán a padlásra. A padlásan vastag por van. Nem szabad leülni vagy nekidőlni valaminek, mert a foltok a ruhán elárulnak. A cipőt is gondosan le kell tisztítani, ha titokban fent

kolbászt is hagymával eszem, pedig abban van fokhagyma. A paradicsom nagyon fura alakú, és hibás is mindegyik, de nagyon finom. A frissen szelt sonka lapján megtörök a reggeli fény, apró szivárványcsíkokat festve a sötétkék húrra.

Az uborka nálunk ugorka, mert nem urizálunk.

Nagyanyám akkor még rendszeresen süt házikenyeret, mert akkor még nem omlott be a régi búbos kemencénk, amit az apja rakott negyven éve. Ez egy olyan mesterség, amit csak a „régiekre” tudtak. Szép nagy kupolát kell rakni a hőálló téglából, az egészet a csúcsba helyezett ék alakban kifaragott tégladarab tartja

kétszer annyi. A nagy kamarában már esélyesebb a dolog, de ott meg rátaposnának a hagymára. Annak a nagyanyám nem nagyon örülne, és akkor még finoman fogalmaztam.

Minden kedden elkísérem nagyanyámat a piacra. Akkor is kimegy, ha nem kell semmit venni, mert ott lehet találkozni a kománékkal. Megy a terefe, én addig nézelődhetek a sok kínai vacak, meg a másolt kazetták között. Az egyik kománé kérdezi, hogy már iskolás vagyok-e. Mondom nem, majd csak ősszel leszek első. Meg, hogy szeretöm van-e. Hát mi köze hozzá? Ezen kacagnak, én meg lelépek biciklikat nézni.

Már augusztus van, nincs messze az ősz. Fogalmam sincs, milyen lesz majd az iskolában. Ott nemcsak játszani fogunk, mint az oviban, hanem tanulni kell, lesznek könyvek, meg minden. Otthon végignézem nagyanyám könyveit. Nincs sok, egy vitrines szekrényben tartja. Az üveget óvatosan kell félretolni, mert könnyen kiesik. Ha találok egy-egy képet, hosszan nézegetem, amíg már fejből is le tudnám rajzolni.

Lerajzolni persze nem sikerül egyiket sem, legalábbis nem úgy, ahogy akarom. Fejben sokkal szebb vonalakat húzok, mint a papíron. Ez bosszant. Az iskolában majd megtanulok rendesen rajzolni, és akkor lerajzolom a kamarát az építésszel, akik a kolbász után nyújtogatják a nyakukat, de nagyapám biztosan letöri a derekukat, ha hozzá mernek nyúlni. Én néha letörhetek egy-egy darabot belőle, ha éhes vagyok, nekem szabad. Lerajzolom a kemencét is, addig, amíg emlékszem rá, mert már akkor tudom, hogy az emlékek idővel halványulnak. Lerajzolom a hibás paradicsomot és a szivárványos sonkát. Lerajzolom a rokkát és nagyanyámat. Sietni kell, nem vesztet el semmi. Őszig már csak kevés van. Már csak három vagy négy keddi piac.

Addig majd mindent észben tartok.

Bemegyek a kisebbik kamarába. Ide biztos nem férne be a stelázsi és a zsírosbödön közé hat építész sem, nemhogy kétszer annyi.

jártál. A padlásan szárad elterítve a dió. Nagy, régi bőröndökben mindenféle érdekes holmi van. Van ott egy rokká törött, porosan, kopottan, tétlenül magára hagyva régi fonalai emlékével. Ott van nagyanyám végleg szétrepedt cserépfazeka, amiben a világ legfinomabb töltött káposztái főttek. És ott van fent nagyapám bányászsisakja is, amiről természetesen én sokáig azt hiszem, hogy katonai sisak.

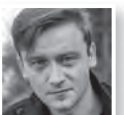
Reggelente nagy zabálást rendezünk nagyanyámmal. Főleg nyáron, amikor nem kell suliba menni, és lehet hagymát enni. Nagyanyám azon röhög, hogy a

végül össze Nagyapám sokat bosszankodik, amiért nem tudja rendesen kijavítani az apósa munkáját, majd egyik évben dühében lebontja. Meguntam tákolni – ezzel el is van intézve a dolog.

A Kossuth Rádióban bemondják, hogy idén ünnepli fennállásának X-edik évfordulóját a Magyar Építészakadémia, amelynek több ezer tagja van. Csak ősszel megyek elsőbe, így még csak hatig tudok számolni, de azért tudom, hogy a több ezer az több, mint hat. Legalább kétszer annyi. Bemegyek a kisebbik kamarába. Ide biztos nem férne be a stelázsi és a zsírosbödön közé hat építész sem, nemhogy

• FARKAS ILONA JANKA, 11. OSZTÁLYOS

VARGA LÁSZLÓ EDGÁR
vargalaszlloedgar@gmail.com

Nem küldené szakiskolába**a gyengébb tanulókat az új miniszter**

Líceumban is folytathatnák tanulmányaikat azok a diákok, akiknek a képességvizsga után kiszámított átlaga nem éri el az ötöst – így módosítaná a középiskolai bejutásra vonatkozó módszertant az új tanügyminiszter, Monica Anisie egy novemberben közvitára bocsátott tervezet szerint. Az Orban-kabinet oktatási miniszterre már a parlamenti meghallgatásán jelezte, hogy a Nemzeti Liberális Párt (PNL) kormányprogramja szerint vissza kell térni a Daniel Breaz volt tárcavezető rendelete előtti állapothoz. Mint fogalmazott: azt szeretné, hogy a tanulók „szeretettel válasszák a szakoktatást”, mivel ott olyan képzést kaphatnak, amire jövőt építhetnek. És ne „úgy menjenek oda, mintha büntetőszázadba mennének”. A *Hivatalos Közlönyben* szeptember 5-én jelent meg a 2019/4948-as számú minisztériumi rendelet, melynek értelmében a 2020–2021-es tanévtől kezdődően csak azok a diákok kerülhetnek líceumi (elméleti, hivatásos profilú, technikai) osztályba, akiknek a bejutási átlaga eléri az 5-öst, a többiek pedig kizárólag szakiskolában folytathatják tanulmányaikat. A rendelet jelenleg is hatályban van. Ennek kapcsán oktatási szakemberek arra hívták fel a figyelmet, hogy emiatt főleg szórványban magyar osztályok kerülhetnek veszélybe.

Honlapon követhető az iskolai bürokrácia felszámolása

A *Debirocratizare.edu.ro* honlapon lehet majd tájékozódni azokról a javaslatokról és intézkedésekről, amelyek az iskolai bürokrácia felszámolását szolgálják a 2020–2021-es tanévtől. Az online platformot az oktatási minisztériumnak az iskolai bürokrácia felszámolásával foglalkozó csoportja hozta létre. A minisztérium közleménye szerint Monica Anisie tanügyminiszter kifejtette: a tanárokat túlterhelő papírmunka kiiktatására irányuló miniszteri kezdeményezés pozitív visszhangra talált az oktatók körében. A bizottság tevékenysége nyitott, átlátható és interaktív lesz. Monica Anisie arra

kérte az oktatásban dolgozókat és a civil szféra képviselőit, hogy iratkozzanak fel a platformra, fejtsek ki álláspontjukat, javaslataikat. Ezeket az *info@debirocratizare.edu.ro* címre lehet elküldeni december 13-áig, a projekttel kapcsolatos közmeghallgatás utolsó napjáig. Anisie szerint a bizottság által javasolt intézkedések egy részét – amelyek nem igényelnek törvénymódosítást – már az idei tanév második félévében elkezdik gyakorlatba ültetni. De a többi esetben is beindítják a jogalkotási folyamatokat. „Azt akarjuk, hogy a következő, 2020–2021-es tanév másképp kezdődjön el!” – szögezte le.

Kiáll az előkészítő osztály mellett a tárcavezető

Pillanatnyilag kizárt, hogy megszűnjenek az előkészítő osztályok – jelentette ki Monica Anisie tanügyminiszter egy, a speciális igényű gyerekekkel foglalkozó szakkonferencia megnyitóján. Elmondta, nem tudja, hogyan kelt szárnyra a hír, hogy megszüntetné az előkészítő osztályokat, de ez a lehetőség nem merül fel. Emlékeztetett: maga is részt vett a 2011/1-es tanügyi törvény kidolgozásában, 2012-ben pedig az akkori miniszterrel vezették be az előkészítőt, nem fogja eltörölni. Arra is kitért, hogy tervei között szerepel az érettségi vizsga megváltoztatása, hogy a szakközépiskolák végzősei utolsó próbaként szaktantárgyat választhassanak. Anisie szerint a képességvizsga is javításra szorul, de hangsúlyozta, hogy tanév közben egyik vizsga esetében sem tervez változtatást. Az újdonsült miniszter a délutáni oktatás híve, mint mondta, szükségesnek tartaná, hogy a tanórák utáni foglalkozást minden iskolába bevezessék, és összehangolják az iskolai étkeztetési programmal.

Felújított óvodákat adtak át Háromszéken

A magyar állam támogatásával felújított óvodákat adott át november 21-én Potápi Árpád János, a magyarországi miniszterelnökség nemzetpolitikaiért felelős államtitkára Baróton és Málnásfürdön. Az óvodafelújítás a

magyar állam támogatásával, a Romániai Magyar Pedagógusok Szövetségének (RMPSZ) partnerségével valósult meg. Potápi Árpád János a rendezvények után az MTI-nek telefonon elmondta: a baróti Cimborá óvoda tetőszigetelését, nyílászáróinak a cseréjét, külső színezését 15 millió forinttal támogatta a magyar állam. A beruházás összege ennél lényegesen magasabb volt, a helyi önkormányzat is hozzájárult a maga részét, és önkéntes munkával a szülők is hozzájárultak a felújításhoz. „Az erdővidéki kisváros aprajánagyja összefogott azért, hogy a hét csoportban tanuló 170 óvodás gyerek vonzó környezetben, jó körülmények között töltsen a hétköznapijait” – fogalmazott. Hangsúlyozta, a magyar kormány azért tartja rendkívül fontosnak az óvodák felújítását, mert a gyerekek életének abban a szakaszában nyújt segítséget, amelyikben a szocializációjuk elkezdődik. Hozzátette: a vonzó körülmények amiatt is fontosak, mert azok a gyermekek, akiket magyar óvodába íratnak szüleik, nagy valószínűséggel az iskolában is a magyar nyelvű oktatást választják. Málnásfürdön a Tőkés József Általános Iskola tetőterének a beépítésével hoztak létre vonzó körülményeket az óvodai csoport számára. Az épület átalakítását, és az udvaron kialakított játszótér felszerelését 30 millió forinttal támogatta a magyar állam. Burus-Siklódi Botond, a Romániai Magyar Pedagógusok Szövetségének (RMPSZ) elnöke a málnásfürdői óvodaavatón hangsúlyozta: a magyar állam óvodafejlesztési programja keretében nemcsak az épületeket újítják fel, hanem az intézmények felszereltségét is gazdagítják.

Modern iskolaközpont épül a fogyatékkal élő váradi gyermekeknek

Több mint 78 millió lejből épített speciális oktatási központot a Bihar Megyei Tanács, ezzel tenné hatékonyabbá a fogyatékkal élő gyerekek oktatását, nevelését és integrálását – számolt be a *Maszol* hírportál. A Bihar megyei tanács november 23-án írta alá a nagyváradi speciális oktatási központ megvalósítási szerződését a

nyertes cégcsoporttal. Az iskolaközpont építésének teljes költsége áfával együtt 78 150 968,02 lej. A tervezésre szánt idő 6 hónap, és további 36 hónap áll a kivitelező rendelkezésére. A campus a megyei önkormányzat tulajdonában lévő telekre épül a nagyváradi Ceyrat utca 4. szám alatt, területe több mint 28 ezer négyzetméter. Pásztor Sándor megyei tanácselnök elmondta: céljuk, hogy modern körülményeket teremtsenek a fogyatékkal élő gyerekek fejlesztésére. A speciális oktatási központ nyolc épületből áll majd. Egy háromszintes épületben az elemi, egy négyszintesben pedig a gimnáziumi oktatás kap helyet, ezek mellé egy hatszintes bentlakást is épül. Külön kétszintes ingatlanban lesznek majd az orvosi rendelők és az étkező, egy külön szárnyban pedig a hidroterápiás medencét, a gyakorló műhelyt és a tornatermet alakítják ki. A központhoz külső játszótér és a sportpálya is készül.

Magyar speciális iskolák újulnak meg Kolozs megyében

Aláírta a Kolozs megyei önkormányzat a kolozsvári Kozmutza Flóra Hallássérültek Iskolája, illetve a Bánffyhungyadi Speciális Gimnázium épületeinek és felszerelésének korszerűsítésére vonatkozó finanszírozási szerződést. A két, uniós forrásokból megvalósuló projekt értéke összesen 11,6 millió lej, 5,9 millió lejt az önkormányzat biztosít, közölte a Kolozs megyei RMDSZ sajtóosztálya. A beruházás során megújul az Erdélyben egyedülként magyar hallássérült gyerekek oktatásával, illetve különböző értelmi fogyatékoságokkal élő és autizmus spektrum zavarral diagnosztizált gyermekekkel foglalkozó Kozmutza-iskola évek óta nem használható épületszárnya. Ebben korszerű műhelyek, irodák, osztálytermek lesznek. Korszerűsítik az épület szerkezetét, felújítják a lépcsőket, kéményeket is. A Bánffyhungyadi Speciális Gimnázium épületét hőszigetelik, felújítják a homlokzatot, belső szerkezeti módosításokat hajtanak végre, hőközpontokat szerelnek be, korszerűsítik a villanyhálózatot, és az akadálymentesítés is szerepel

a projektben. „Az uniós forrásokból megvalósuló infrastrukturális beruházásoknak köszönhetően a speciális nevelési igényű gyerekek sokkal jobb oktatási körülmények között tanulhatnak majd. A 131 éves múltra visszatekintő Kozmutza-iskola az országban és a szakmában is rangos elismerést vívott ki magának, az esélyteremtő és minőségi oktató-nevelő munkához pedig elengedhetetlen a megfelelő infrastrukturális háttér megteremtése” – mondta a beruházások kapcsán Vákár István megyei alelnök.

Napi hat órát telefonozik az iskolások egynegyede

A romániai gyerekek több mint egynegyede (27 százalék) egy iskolanapon több mint hat órát tölt az online térben, legtöbbször a telefonjaikat nyomkodják (az esetek 96 százalékában) – írta a *Maszol* hírportál a Mentsétek meg a Gyermekeket Alapítvány friss tanulmányára hivatkozva. Az adatokból kitétni: internetezésre még laptopot (46,6 százalék), asztali számítógépet (33,2 százalék), okosteleviszót (17 százalék), táblagépet (16,4 százalék) is használnak, és a megkérdezettek 7,3 százaléka játékkonzollal üti el az időt. Egy iskolanapon a megkérdezett gyerekek több mint egynegyede – összesen 27 százalék – hat óránál többet tölt a virtuális térben. Hétvégén, amikor nincs iskola, tovább nő ez az arány: a megkérdezett gyerekeknek szinte fele, 47 százalék használja napi 6 óránál többet a digitális eszközeit. A virtuális térben töltött idő szorosan összefügg a gyermek közérzetével, figyelmeztet a tanulmány. A sokat internetező gyerekek elégedetlenebbek az életükkel, kapcsolataikkal, nem látják a mindennapi tevékenységek értelmét, kevésbé optimisták tekintenek a jövőbe, elégedetlenebbek döntéseikkel. A megkérdezett gyerekeknek a 47 százaléka mondta, hogy egyáltalán vagy csak nagyon ritkán ellenőrzi az interneten talált információk valóságtartalmát. 43 százalék látott vagy üzenetben kapott már szexuális jellegű tartalmat, és 61 százalék érezte már kényelmetlenül magát a virtuális térben talált tartalmak miatt. A gyermekek internethasználatát vizsgáló kutatás 1156

fős mintán, 12 és 17 év közöttiek megkérdezésével készült.

Tíz megyében lesz „iskolai tananyag” a bántalmazás

Tíz megyében tartanak rendkívüli osztályfőnöki órákat szakemberek az erőszak különféle formáiról, azok felismeréséről és a segítségkérés lehetőségeiről. A csíkszeredai Áradat Egyesület és az RMDSZ nőszervezetének közös iskolai tájékoztató programja Az élet ERŐszakos oldala címen fut. Ezután két újabb megyében, Arad és Temes megyében is megtartják a rendkívüli osztályfőnöki órákat, idézte Biró Rozáliát, az RMDSZ nőszervezetének elnökét a *Maszol* hírportál. A szenátor elmondta, a Nők Elleni Erőszak Elleni Mozgalom (NEEEM) elindítói fontosnak tartják a fiatalok bevonását a programba, ezért Bihar, Kolozs, Szilágy, Szatmár, Maros, Hargita, Kovászna és Brassó megye után Arad és Temes megyébe is ellátogatnak a szakemberek. 2019 végéig a tervek szerint 2600 emberrel, köztük 2200 diákkal, 5–8. és 9–12. osztályosokkal, mintegy kétszáz pedagógussal és kétszáz szülővel találkoznak majd, és a programot jövőre is folytatják. A 22 szakember az elmúlt évben háromezer diákhoz jutott el, s tapasztalataik szerint a pedagógusokkal, szülőkkel folytatott beszélgetésekre is szükség van. Bár az órák eredetileg a párkapcsolati erőszakról szóltak, hamar kiderült, szükség van arra, hogy az iskolai zaklatásról és a biztonságos internetezéstől, a lelki és szexuális bántalmazásról is szó essék, mondta a nagyváradi sajtótájékoztatón Szántó Ildikó, a Bihar Megyei Gyermekvédelmi és Társadalmi Főigazgatóság aligazgatója, aki maga is részt vesz az órákon. Ezekon többek között arról is beszélnek, hogy a diákok ne legyenek passzívak, figyeljenek egymásra, tette hozzá Scheck Zsuzsa klinikai pszichológus. De arról is felvilágosítják a diákokat, hogyan ismerhetik fel a bántalmazottat, vagy a bántalmazót, ki mit tehet azért, hogy ne váljon áldozattá, és szükség esetén hol kérhetnek segítséget. Nyáron maguk a szakemberek is találkoznak, egyeztetnek, és a felmerült ötleteket a későbbiekben hasznosítják.

P. M.